

**GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE**

Nr No. 1/2017

INFORMACJA INFORMATION

**O SYTUACJI
SPOŁECZNO-
-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTW**

**ON SOCIO-
-ECONOMIC
SITUATION
OF VOIVODSHIPS**

**ROK XXII
YEAR XXII**

**KWARTALNIK
QUARTERLY**

**WARSZAWA, CZERWIEC 2017
WARSAW, JUNE 2017**

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań
Regionalnych i Środowiska
*CSO, Regional and Environmental
Surveys Department*

kierujący
supervisor

Joanna Poświata – Naczelnik
Wydziału Analiz i Opracowań
Regionalnych
*Head of Regional Analyses and
Studies Section*

zespół
team

Małgorzata Brzostowska
Elżbieta Grobicka
Joanna Hausman-Czerwińska
Michał Moskalewicz
Anna Patejuk
Krystyna Przepióra

Projekt okładki
Cover design

Sylwester Jabłoński

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła
When publishing the CSO data – please indicate the source

ISSN 0866-9333

Publikacja dostępna na
Publication available on

www.stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Publikacja *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw* jest kolejną edycją tego opracowania wydawanego z częstotliwością kwartalną od 1996 r. Zawiera szereg informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województw (NTS 2). Wszystkie prezentowane kategorie zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju w okresach kwartalnych lub okresach narastających.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono dane statystyczne z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarki narodowej, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw, rolnictwa, dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego.

Część analityczna dostępna jest w formie PDF, natomiast tablice z danymi dostępne są w formie Excel. Szerszy zakres danych liczbowych dostępny będzie w Banku Danych Lokalnych w module danych krótkookresowych <https://bdl.stat.gov.pl>.

Dyrektor Departamentu
Badań Regionalnych i Środowiska

Dominika Rogalińska

PREFACE

The publication "Information on socio-economic situation of voivodships" is the subsequent edition of this elaboration issued on a quarterly basis since 1996. The edition contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of voivodships (NTS 2). All categories have been presented in terms of dynamics and in relation to national aggregates quarterly and cumulatively.

The elaboration consists of analytical part enriched with maps and charts as well as tabular part containing statistical data on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, entities of the national economy, sold production of industry and construction, financial results of enterprises, agriculture, revenue and expenditure of local self-government entities budgets.

Analytical part is presented in PDF format, whereas tables with data are accessible in Excel format. Detailed databases can be extracted online from Local Data Bank in dedicated section of short-term indicators module via our website <https://bdl.stat.gov.pl>.

*Director of Regional
and Environmental Surveys Department*

Dominika Rogalińska

SPIS TREŚCI	CONTENTS	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Spis treści	<i>Contents</i>	4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	5
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	8
Objaśnienia znaków umownych	<i>Symbols</i>	16
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	17
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	23
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	33
EMERYTURY I RENTY	<i>RETIREMENT PAY AND PENSIONS</i> ..	36
CENY	<i>PRICES</i>	38
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	43
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOW- NICTWA	<i>PRODUCTION OF INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>	45
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTER- PRISES</i>	47
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	49
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERY- TORIALNEGO W 2016 R.	<i>REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTI- TIES IN 2016</i>	53
TABLICE – W ODDZIELNYM PLIKU W FORMACIE EXCEL	<i>TABLES – PLACES IN SEPARATE EXCEL FORMAT FILES</i>	

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowo grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale terytorialnym oraz w podziale według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność gospodarczą zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.*

2. *Data are presented according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.*

3. *The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.*

4. *Data according to territorial division as well as to NACE Rev. 2 sections are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled in accordance with to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

7. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

8. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concern economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

3) ***financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of units conducting economic activity included, in accordance with the NACE Rev.2, in section “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities”), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Jako ceny stałe od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

12. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the abovementioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. As constant prices since 2011 were adopted – 2010 constant prices (2010 average current prices).

12. Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Central Statistical Office.

13. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje PKD <i>sections of the NACE</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

16. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

14. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.*

15. *The names of some sections of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:*

16. *Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.*

UWAGI METODYCZNE**1. Dane o:**

- 1) **ludności** zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;
- 2) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

2. Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną oraz osób skierowanych do agencji zatrudnienia w ramach zalecenia działań aktywizacyjnych.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych i które zgodnie z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 27 V 2014 r., spełniają co najmniej jedno z kryteriów:

- 1) bezrobotni do 30 roku życia,
- 2) długotrwale bezrobotni,
- 3) bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
- 5) bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- 6) bezrobotni niepełnosprawni.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

METHODOLOGICAL NOTES**1. Data concerning:**

- 1) **population** are compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration;
- 2) **births and deaths (including infant deaths)** – are calculated according to the definition of infant birth and death – recommended by the World Health Organization (WHO).

2. Data on average paid employment include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

3. Data on the unemployed persons registered in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments).

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works and directed to employment agency within the framework of activation actions appointment.

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons, who are entitled to priority in appointment for participation in special programmes and who, in accordance with amendment to Law on Employment Promotion and Labour Market Institutions, in force since 27 V 2014, persons fulfilling at least one of the criteria:

- 1) unemployed persons below 30 years of age,
- 2) are long-term unemployed,
- 3) unemployed persons over 50 years of age,
- 4) unemployed persons benefiting from social assistance,
- 5) unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child below 18 years of age,
- 6) disabled unemployed persons.

The long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

Unemployed persons without benefits are persons registered in employment offices, in search for work, who either lost or did not acquire rights to benefits.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę napływu bezrobotnych obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby osób aktywnych zawodowo w końcu kwartału.

4. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej.

Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, opracowane na podstawie NSP 2011.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - a) z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub wypoczynkowego,
 - b) z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

*The **registered unemployment rate** is calculated as the relation of number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

*The **inflow rate of unemployment** is calculated as a ratio of newly registered unemployed persons to the number of economically active persons at the end of a quarter.*

4. Data on the economic activity of the population, aged 15 and more, are compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of households in dwellings selected on a random basis excluding persons staying outside the households, i.e. abroad or living in institutional households, for 12 months or longer.

The survey results have been generalized based on population balances compiled on the basis on Population and Housing Census 2011.

Economically active population includes all persons who are considered as employed or unemployed.

*Among the **employed persons** are included all persons aged 15 or more who within the surveyed week:*

- 1) performed, for at least one hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting family economic activity outside agriculture;
- 2) had work but did not perform it:
 - a) due to illness, maternity leave, parental leave or vacation,
 - b) due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 – exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.

*The **unemployed** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and were available for work within two weeks after the surveyed week.*

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto przypadające na 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r.

6. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), oraz ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecz-

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within the period no longer than 3 months as well as persons who were available for that work.

*The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or a given group) in the number of economically active population aged 15 and more (total or a given group).*

5. Average monthly gross wage and salary per paid employee in the enterprise sector is calculated assuming the following:

- 1) *personal wages and salaries, excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad;*
- 2) *payments from a share in profit or in the balance surplus of cooperatives;*
- 3) *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.*

Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income taxes as well as contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employees, introduced on 1 I 1999.

6. Information regarding retirement and other pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the budgets of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration as well as the Ministry of Justice.

*Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits*

nych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu systemów.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

7. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych, tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

8. Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

from those sources simultaneously.

Retirement and other pension benefits systems do not provide for the payment of retirement and other pensions arising out of international agreements.

Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

7. Data on the value of sold production of industry (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of subsidies on products and services, in so-called basic prices.

The value of sold production of construction presented in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

Data regarding sold production of industry concerns industrial and non-industrial activities of economic entities included to the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" and covers:

- 1) the value of finished goods sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;*
- 3) flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms or full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.*

8. Information regarding completed dwellings concerns dwellings in newly built and expanded buildings (partly comprising the expansion) as well as dwellings obtained as a result of investment adaptations, together with dwellings obtained from

Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

9. Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw dostosowano do ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047).

Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne;
- 4) przychody finansowe.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne;
- 4) koszty finansowe.

Wyniki finansowe:

- 1) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej — do końca 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- 2) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia, które obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

Wskaźniki:

- 1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- 2) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 4) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu

conversion of non-residential spaces. The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e. realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

9. Data on financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047).

Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) *net revenues from sale of products (goods and services) including subsidies on products;*
- 2) *net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;*
- 3) *other operating revenues;*
- 4) *financial revenues.*

Cost of obtaining revenues from total activity includes:

- 1) *the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by change in product stocks;*
- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs;*
- 4) *financial costs.*

Financial results:

- 1) *gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity — until the end of 2015 corrected by result on extraordinary events;*
- 2) *net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing of the gross financial result by obligatory encumbrances, which include corporate and personal income tax as well as other payments resulting from separate regulations.*

Indices:

- 1) *sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;*
- 2) *gross turnover profitability rate constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;*
- 3) *net turnover profitability rate constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity;*
- 4) *cost level indicator constitutes the relation of the*

działalności do przychodów z całokształtu działalności.

10. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

11. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów żywnościowych są notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

12. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej).

13. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych** i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników **na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

14. Poglówie zwierząt gospodarskich podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła, owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku — w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według

costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity.

10. *The basis for compiling the price indices of consumer goods and services is price observation of representatives of goods and services.*

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of households expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household' budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

11. *The sources of information on retail prices of presented foodstuffs are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of food are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month.*

12. *Data on procurement prices concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product. Presented procurement prices come from monthly survey (reports on procurement of agricultural products from legal persons and organizational entities without legal personality).*

13. *The information on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.*

14. *Farm animal stocks have been disclosed on the basis of surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter and cattle, sheep, poultry and animal production related to these species, with data being presented according to production — utility groups. Surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter are conducted three times a year — in March as of 1st March, in June as of 1st*

stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich — 2-krotnie w roku — według stanu w czerwcu i grudniu.

15. Na dochody jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływu z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy;
 - d) pozostałe dochody, w tym środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;
- 2) dotacje:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 oraz 205 i 625 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1053),
 - c) otrzymane z państwowych funduszy celowych,
 - d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

16. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),

June and in December as of 1st December, while surveys of cattle and other farm animal species — twice a year — as at June and December.

15. Revenues of local government units comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, and receipts arising from the Financial Statute, stamp duty, royalties for mineral exploration, and marketplace stall trading fee,
 - c) revenue from property, i.e. income from renting and leasing;
 - d) other revenue, including funds for the additional financing of own tasks acquired from other sources;
- 2) grants:
 - a) from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) provided under programs financed with European funds and other foreign non-refundable funds, payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620, and 205 and 625 according to the detailed classification of revenues, expenditures, incomes and outgoings, and funds from foreign sources, according to the Regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053),
 - c) grants received from state appropriated funds,
 - d) other grants including grants based on agreements with bodies of the government administration,
- 3) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

16. Expenditures of local government units are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditures on wages and salaries (including derivatives),

- dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

17. Zarówno dochody jak i wydatki jednostek samorządu terytorialnego mogą być klasyfikowane według działów i rozdziałów (określających rodzaj działalności) oraz według paragrafów, które systematyzują dochody według rodzaju ich źródeł, a wydatki według szczegółowego ich przeznaczenia, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1053).

Prezentowane dane w zakresie wydatków według działów i rozdziałów obejmują wszystkie paragrafy wydatkowe zrealizowane w danym dziale/rozdziale.

- *expenditures on the purchase of materials and services,*
- *grants for organisational and legal units operating within local government units budget,*
- *expenditures on debt servicing,*
- *expenditures related to granting endorsements and guarantees.*

17. *Both the revenues and expenditures of local government units may be classified by divisions and chapters (specifying the type of activity) and by paragraphs, which organize the revenues by type of sources and expenditures according to their specific purpose, in accordance with the Regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010, regarding the detailed classification of revenues, expenditures, incomes and outgoings, and funds from foreign sources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053).*

The expenditure data are presented by divisions and chapters include all expenditure paragraphs, realised in defined division/chapter.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH*SYMBOLS*

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
categories of applied classification are presented in abbreviated form.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
- “Of which” – *indicates that not all elements of the sum are given.*

PODSTAWOWE TENDENCJE

Według wstępnego szacunku w I kwartale 2017 r., produkt krajowy brutto (PKB) był wyższy realnie o 4,0% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Głównym czynnikiem kreującym wzrost PKB był popyt krajowy (wpływ na tempo wzrostu gospodarczego +3,9 p. proc.). Złożył się na to wpływ spożycia ogółem (+3,2 p. proc.), w wyniku zwiększenia spożycia w sektorze gospodarstw domowych (+3,0 p. proc.) oraz spożycia publicznego (+0,2 p. proc.). Dodatni był także wpływ akumulacji (+0,7 p. proc.), na skutek umocnienia wpływu zmian zapasów (+0,7 p. proc.) przy neutralnym wpływie popytu inwestycyjnego. W I kwartale 2017 r. odnotowano niewielki pozytywny wpływ eksportu netto na tempo wzrostu gospodarczego (+0,1 p. proc.).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w I kwartale 2017 r., była wyższa w skali roku o 3,7%. Wzrosła zarówno w przemyśle (o 7,2%), jak i w budownictwie (o 4,6%, po raz pierwszy od czterech kwartałów). Zwiększenie odnotowano także w większości sektorów usługowych, największe w transporcie i gospodarce magazynowej (o 13,3%). Spadek wystąpił w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 17,5%).

W I kwartale 2017 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 7,3% wyższa niż analogicznym okresie ub. roku – wzrost o 3,0%. Wzrost produkcji przemysłowej wystąpił we wszystkich województwach – od 15,9% w świętokrzyskim do 2,9% w dolnośląskim. Produkcja budowlano-montażowa (w cenach stałych) w okresie styczeń-marzec br. była o 3,9% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku, kiedy notowano spadek o 13,3%.

W I kwartale 2017 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były lepsze od uzyskanych w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był większy od wzrostu kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Zwiększył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. Poprawę większości wskaźników odnotowano w przedsiębiorstwach województw: śląskiego i dolnośląskiego oraz warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego, a pogorszenie – w przedsiębiorstwach województw małopolskiego i łódzkiego oraz lubuskiego. W ogólnej liczbie badanych podmiotów nieznacznie niższy był udział przedsiębiorstw rentownych, natomiast zwiększył się ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w I kwartale 2017 r. było o 4,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku – wzrost o 3,7%. Zwiększenie wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, największe w kujawsko-pomorskim (o 7,1%), lubuskim (o 6,5%) i świętokrzyskim (o 6,2%), a najmniejsze

w lubelskim (o 0,9%) i mazowieckim (o 3,0%). Zmniejszyła się o 2,5 p. proc. rozpiętość w relacji do średniego wynagrodzenia w kraju pomiędzy województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw i wyniosła 40,1 p. proc.

W I kwartale 2017 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 4,4% wyższe niż w I kwartale 2016 r. (przed rokiem wzrost o 2,6%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, największy w pomorskim (o 6,0%), podlaskim (o 5,6%) i lubelskim (o 5,3%); najmniejszy – w kujawsko-pomorskim (o 2,8%) i warmińsko-mazurskim (o 3,3%).

W końcu marca 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1324,2 tys. osób bezrobotnych, tj. o 17,3% mniej niż przed rokiem. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich województwach, od 22,1% w pomorskim do 11,2% w kujawsko-pomorskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu marca 2017 r. wyniosła 8,1%, tj. o 1,8 p. proc. mniej niż przed rokiem. W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach, od 2,4 p. proc. w zachodniopomorskim do 1,3 p. proc. w opolskim i wielkopolskim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach: wielkopolskim (4,9%), śląskim (6,5%) i małopolskim (6,6%); najwyższą – w warmińsko-mazurskim (14,1%), kujawsko-pomorskim (11,9%) i podkarpackim (11,3%).

Poprawę sytuacji na rynku pracy wskazują również wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za I kwartał 2017 r. Według BAEL odnotowano spadek zarówno liczby bezrobotnych (o 23,0%), jak i stopy bezrobocia (o 1,6 p. proc. do poziomu 5,4%). Wzrosła liczba pracujących (o 1,7%) oraz zwiększył się wskaźnik zatrudnienia (o 1,1 p. proc. do 53,2%). Korzystniejsza niż przed rokiem była relacja liczby osób niepracujących do pracujących – na 1000 osób pracujących przypadało 880 osób bezrobotnych lub biernych zawodowo (wobec 918 osób przed rokiem).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w I kwartale br. były wyższe niż przed rokiem. Odnotowano m.in. wzrost cen towarów i usług w zakresie transportu oraz żywności i napojów bezalkoholowych, a także, po spadkach w kolejnych kwartałach ub. roku, wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z I kwartałem ub. roku odnotowano we wszystkich województwach, przy czym w województwach: pomorskim, podkarpackim, łódzkim, opolskim, lubuskim, lubelskim, świętokrzyskim i wielkopolskim, wzrost cen był wyższy niż przeciętnie (od 2,1% do 2,4% wobec 2,0% w kraju).

Na rynku rolnym w marcu br., zarówno w skupie jak i na targowiskach, przeciętne ceny większości podstawowych produktów rolnych były wyższe niż w analogicznym okresie ub.

roku. Niższe były ceny ziemniaków późnych na targowiskach. Wstępne wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej, przeprowadzonego w marcu 2017 r., wskazują na zatrzymanie trendu spadkowego w pogłowiu trzody chlewnej. Według stanu z 1 marca br. pogłowie trzody chlewnej ogółem było wyższe o 7,6% od notowanego w analogicznym okresie 2016 r. Wzrost pogłowia obserwowano w 14 województwach, w granicach od 22,5% w lubuskim do 1,4% w podlaskim. W ujęciu rocznym liczebność trzody zmniejszyła się w województwie pomorskim (o 4,8%) i dolnośląskim (o 0,3%)

BASIC TRENDS

According to preliminary estimate, in the first quarter of 2017, real gross domestic product (GDP) was higher by 4.0% compared with the corresponding quarter of the previous year. The major cause of GDP growth was domestic demand (influenced economic growth by 3.9 percentage points). The impact of final consumption expenditure amounted 3.2 percentage points, due to consumption expenditure of both - the households sector (+3.0 percentage points) and public sector (+0.2 percentage point). At the same time the impact of gross capital formation was also positive (+0.7 percentage point), due to strengthening of changes in inventories (+0.7 percentage point) with neutral impact of investment demand. In the first quarter of 2017 there was a slightly positive influence of net export for the pace of economic growth (+0.1 percentage point).

Gross value added in national economy in the first quarter of 2017, was higher over the year by 3.7%. It has grown both in industry (by 7.2%) and in construction (by 4.6%, for the first time since four quarters). The increase was also recorded in the most of service sectors, the highest in transportation and storage (by 13.3%). Decrease was noted in financial and insurance activities (by 17.5%).

In the first quarter of 2017, sold production of industry (in constant prices) was by 7.3% higher than in the corresponding period of the previous year (then increased by 3.0%). Increases of production of industry were observed in all voivodships – from 15.9% in świętokrzyskie to 2.9% in dolnośląskie. Construction and assembly production (in constant prices) in the January-March period of 2017 was by 3.9% higher than in the corresponding period of the previous year, when a decrease was noted by 13.3%.

In the first quarter of 2017, the financial results gained by surveyed non-financial enterprises were better than these recorded in the same quarter of the previous year. Increase of revenues from total activity was higher than costs of revenues acquisition; consequently cost level indicator improved. The sales profitability rate of products, goods and materials and also rate of gross and net turnover increased. An improvement of most indicators was noted in enterprises of śląskie, dolnośląskie, warmińsko-mazurskie and zachodniopomorskie voivodships, whereas deterioration – in enterprises of małopolskie, łódzkie and lubuskie voivodships. In total number of surveyed enterprises the share of profitable enterprises was slightly lower, but their share of revenue from total business activity increased.

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in the first quarter of 2017 was by 4.5% higher compared with the corresponding period of the previous year (than increased by 3.7% was noted). Increases of wages and salaries were recorded in all voivodships, the highest in kujawsko-pomorskie (by 7.1%), lubuskie (by 6.5%) and świętokrzyskie (by 6.2%);

the lowest – in lubelskie (by 0,9%) and mazowieckie (by 3.0%). The range of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector between the highest and the lowest result in voivodships decreased by 2.5 percentage point in relation to national average and recorded 40.1 percentage points.

In the first quarter of 2017, average paid employment in the enterprise sector grew by 4.4% compared with the first quarter of 2016 (a year before increased by 2.6%). Increases were recorded in all voivodships, the highest in pomorskie (by 6.0%), podlaskie (by 5.6%) and lubelskie (by 5.3%); the lowest – in kujawsko-pomorskie (by 2.8%) and warmińsko-mazurskie (by 3.3%).

At the end of March 2017 in labour offices 1324.2 thous. unemployed persons were registered, i.e. by 17.3% less than a year before. The number of unemployed persons dropped in all voivodships from 22.1% in pomorskie to 11.2% in kujawsko-pomorskie.

Registered unemployment rate at the end of March 2017 reached 8.1%, i.e. by 1.8 percentage point less than a year before. Over the year registered unemployment rate in all voivodships decreased from 2.4 percentage point in zachodniopomorskie to 1.3 percentage point in opolskie and wielkopolskie. The lowest unemployment rate was noted in wielkopolskie (4.9%), śląskie (6.5%) and małopolskie (6.6%) voivodships; the highest - in warmińsko-mazurskie (14.1%), kujawsko-pomorskie (11.9%) and podkarpackie (11.3%) voivodships.

Improvement situation of the labour market is confirmed also by the preliminary estimates of The Labour Force Survey (LFS) for the first quarter of 2017. According to LFS there is a decreases in the number of unemployed persons (by 23.0%) as well as in unemployment rate (by 1.6 percentage point to 5.4%). Number of employed persons increased (by 1.7%), as well as employment rate (by 1.1 percentage point to 53.2%). The relation between number of persons not working to employed persons was more favorable than a year before – for 1000 working persons were 880 persons unemployed or economically inactive persons (against 918 persons a year before).

Prices of consumer goods and services in first quarter of 2017 were higher than a year before. There was an increase of prices, among others, in transportation and food and non-alcoholic beverages, also after last year quarter declines the prices of consumer goods and services related to dwelling increased.

Prices of consumer goods and services increased in all voivodships in comparison to first quarter of 2016. In pomorskie, podkarpackie, łódzkie, opolskie, lubuskie, lubelskie, świętokrzyskie and wielkopolskie voivodships the increase of the prices was more than average (from 2.1% to 2.4% against 2.0% in the country).

On the agricultural market in March 2017, average procurement and marketplaces prices of the most of basic agricultural products were higher than in the same quarter of the previous year. There were lower prices of late potatoes at marketplaces. According to preliminary results

of sample survey of the pig population, conducted in March 2017, have shown that the downward trend in breeding of this species is stopping. As of first March of 2017 the livestock of pigs in total increased by 7.6% since noted in the same period of 2016. Increase were observed in 14 voivodships, range from 22.5% in lubuskie to 1.4% in podlaskie. On a yearly basis the pigs population decreased in pomorskie (by 4.8%) and dolnośląskie (by 0.3%) voivodships.

RYNEK PRACY

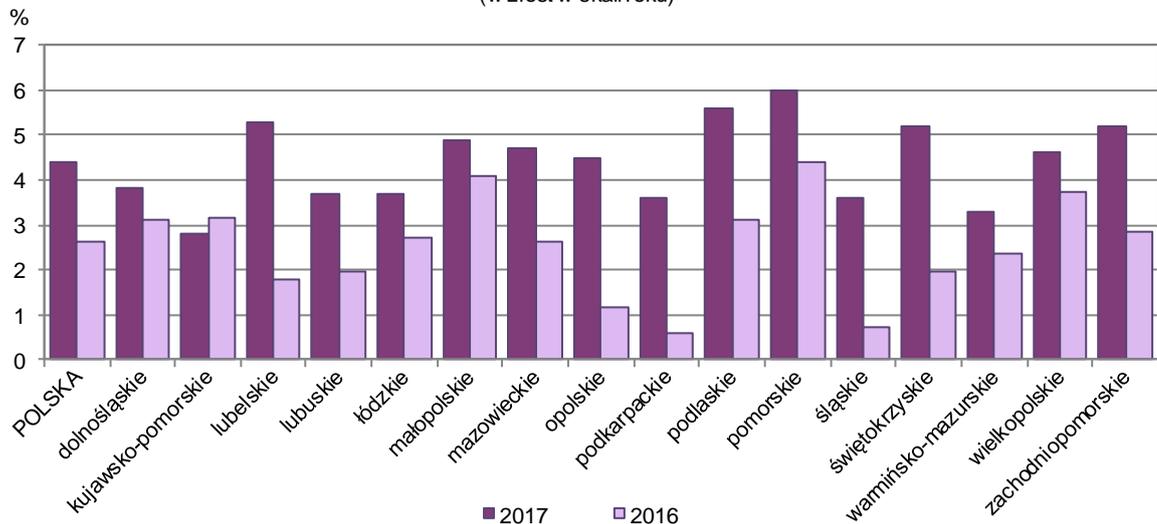
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w I kwartale 2017 r. było większe niż w 2016 r. W skali roku zmniejszyła się liczba bezrobotnych zarejestrowanych i stopa bezrobocia rejestrowanego, której poziom w marcu był najniższy od 26 lat.

Wstępne wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** za I kwartał 2017 r. wskazują na korzystniejszą niż przed rokiem sytuację na rynku pracy – zwiększyła się liczba pracujących i odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia. W ujęciu rocznym zmniejszyła się liczba bezrobotnych, obniżyła się stopa bezrobocia. Poprawie uległa relacja niepracujących do pracujących.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w I kwartale 2017 r. wyniosło 5967,9 tys. osób i było o 4,4% wyższe niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 2,6%). Wzrost zatrudnienia odnotowano w większości sekcji – największy w administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,3%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 9,2%). Mniejsze niż przed rokiem było zatrudnienie w górnictwie i wydobywaniu (o 6,0%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,8%) oraz budownictwie (o 0,1%). Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło we wszystkich województwach w granicach od 6,0% w pomorskim do 2,8% w kujawsko-pomorskim.

**ZMIANY PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
W I KWARTALE W LATACH 2016-2017**

(wzrost w skali roku)

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w okresie styczeń-marzec br. wyniosło 2635,5 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 3,2%. Wzrost wystąpił we wszystkich województwach, w granicach od 9,3% w świętokrzyskim do 1,2% w lubuskim.

Przeciętne zatrudnienie w budownictwie było nieco niższe niż przed rokiem (spadek o 0,1%) i ukształtowało się na poziomie 380,7 tys. osób. Spadek odnotowano w 10 województwach od 0,2% w lubuskim do 8,4% w świętokrzyskim. W pozostałych województwach wystąpił wzrost – największy w podlaskim (o 10,3%) i zachodniopomorskim (o 3,5%).

Przeciętne zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych wyniosło 1232,6 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 4,8%. Wzrost odnotowano w 15 województwach – największy w łódzkim (o 8,1%), śląskim (o 7,7%) i wielkopolskim (o 7,2%), najmniejszy w małopolskim (o 0,3%) i warmińsko-mazurskim (o 0,7%). W województwie dolnośląskim zatrudnienie utrzymało się na poziomie zbliżonym do odnotowanego w ub. roku.

Przeciętne zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii było o 9,2% wyższe niż przed rokiem i wyniosło 114,4 tys. osób. Najwyższy wzrost wystąpił w województwach opolskim (o 46,8%), lubelskim (o 22,9%), podkarpackim (o 19,9%) i kujawsko-pomorskim (o 19,5%), najniższy w podlaskim (o 1,5%) i warmińsko-mazurskim (o 2,5%). Spadek o 4,5% odnotowano w województwie świętokrzyskim.

Przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości wyniosło 96,6 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 4,1%. Wzrost wystąpił w 15 województwach, największy w świętokrzyskim (o 16,8%), lubelskim (o 7,8%) oraz łódzkim i warmińsko-mazurskim (po 6,7%). W województwie lubuskim zatrudnienie spadło o 1,0%.

Przeciętne zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej ukształtowało się na poziomie 200,2 tys. osób i było o 6,5% większe niż w I kwartale 2016 r. Wzrost odnotowano w 12 województwach, największy w: podlaskim (o 40,8%), pomorskim (o 20,9%) i łódzkim (o 14,8%). Spadek zatrudnienia wystąpił w województwach lubuskim (o 17,2%), wielkopolskim (o 6,3%), warmińsko-mazurskim (o 2,9%) i zachodniopomorskim (o 0,9%).

Przeciętne zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej było o 9,3% wyższe niż przed rokiem i wyniosło 404,7 tys. osób. W 13 województwach odnotowano wzrost, największy w zachodniopomorskim (o 21,0%), podkarpackim (o 18,1%) i małopolskim (o 17,3%). Zatrudnienie spadło w województwach kujawsko-pomorskim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim (odpowiednio o 14,8%, 0,8% i 0,7%).

W końcu marca 2017 r. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 1324,2 tys. **osób bezrobotnych**, tj. o 276,2 tys. (o 17,3%) mniej niż w analogicznym miesiącu 2016 r. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, od 22,1% w pomorskim do 11,2% w kujawsko-pomorskim.

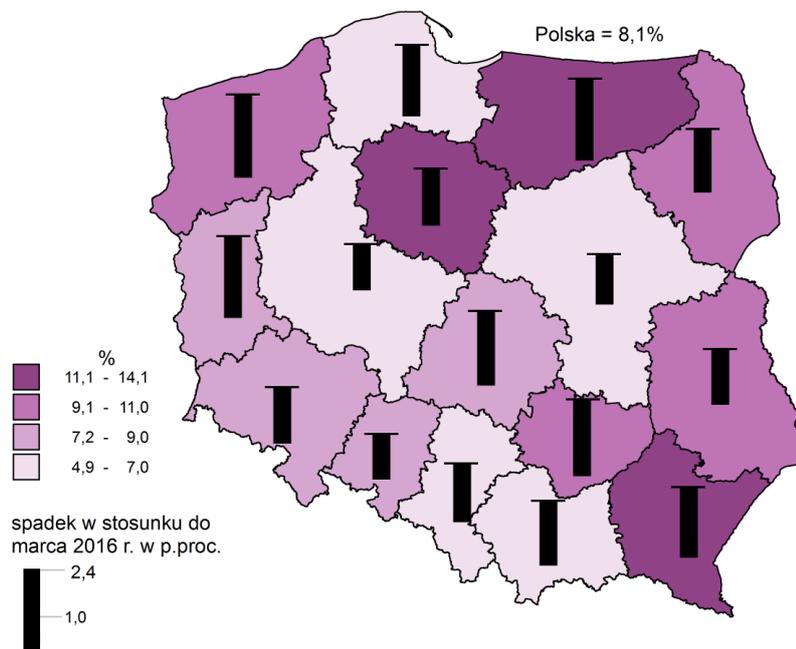
Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu marca 2017 r. wyniosła przeciętnie w kraju 8,1% i była niższa o 1,8 p. proc. w stosunku do marca 2016 r. Spadek odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w zachodniopomorskim (o 2,4 p. proc.), lubuskim

i warmińsko-mazurskim (po 2,3 p. proc.). W najmniejszym stopniu stopa bezrobocia zmniejszyła się w województwach: opolskim i wielkopolskim (po 1,3 p. proc.) oraz mazowieckim (o 1,4 p. proc.).

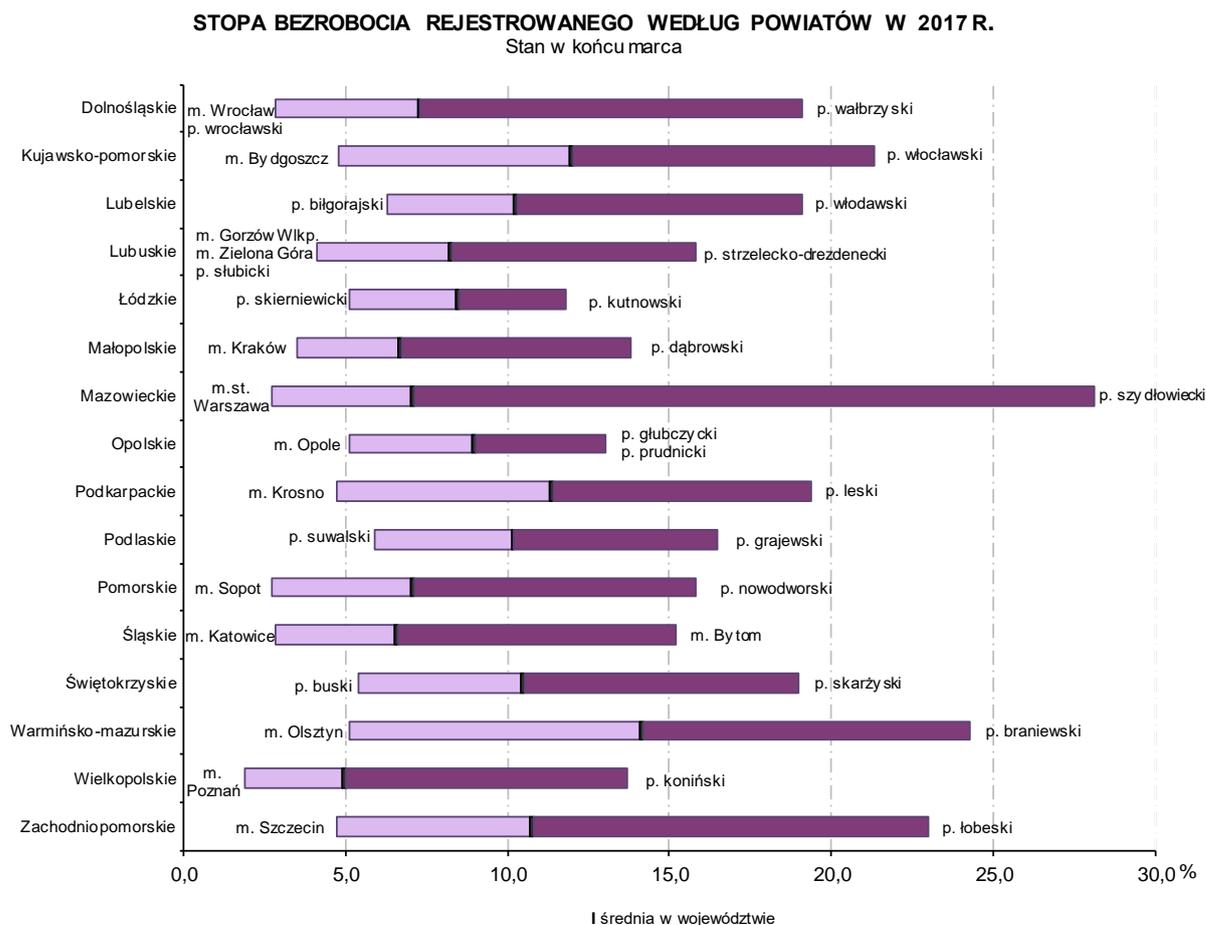
Zmniejszyło się terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. W końcu marca 2017 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w województwach wynosiła 9,2 p. proc. (wielkopolskie – 4,9%, warmińsko-mazurskie – 14,1%) i w skali roku rozpiętość ta zmniejszyła się o 1,0 p. proc. Podobnie jak przed rokiem, do województw o wysokiej stopie bezrobocia, poza warmińsko-mazurskim, należało kujawsko-pomorskie (11,9%) i podkarpackie (11,3%). Najniższą stopę bezrobocia, poza wielkopolskim, odnotowano w województwie śląskim (6,5%) i małopolskim (6,6%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2017 R.

Stan w końcu marca

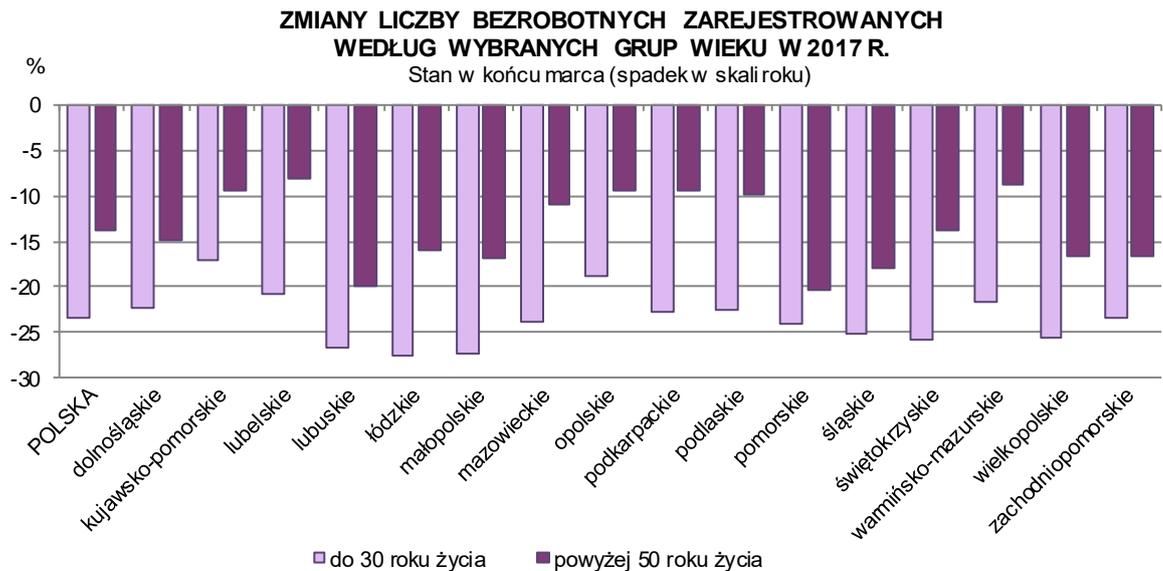
Analizując stopę bezrobocia na poziomie powiatów we wszystkich województwach zmniejszeniu uległy różnice pomiędzy skrajnymi wartościami wskaźnika. Najgłębszy spadek zróżnicowania odnotowano w pomorskim (13,1 p. proc., wobec 19,3 p. proc. w marcu 2016 r.). Największa dysproporcja wewnątrzwojewódzka utrzymała się w województwie mazowieckim, gdzie w końcu marca 2017 r. różnica pomiędzy najwyższą, a najniższą wartością stopy bezrobocia wyniosła 25,4 p. proc. (28,1% w powiecie szydłowieckim i 2,7% w powiecie m.st. Warszawa), wobec 27,2 p. proc. w marcu 2016 r. Najmniejszą rozpiętość odnotowano, podobnie jak w latach poprzednich, w województwie łódzkim (6,7 p. proc.), a wyznaczała je stopa bezrobocia w powiatach kutnowskim oraz skierniewickim – odpowiednio 11,8% i 5,1%.

W końcu marca 2017 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych było 722,1 tys. osób **długotrwale bezrobotnych**. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych spadł o 0,4 p. proc. i wyniósł 54,5%. Największy udział odnotowano w województwach: podkarpackim (60,3%), lubelskim (60,1%) i podlaskim (59,6%), a najmniejszy w pomorskim (46,3%), lubuskim (47,2%) i wielkopolskim (47,4%).

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 355,2 tys. osób stanowiły osoby **do 30 roku życia**. Udział tej grupy wyniósł 26,8% (o 2,2 p. proc. mniej niż przed rokiem) i był największy w województwach lubelskim (31,5%), małopolskim i podkarpackim (po 30,1%), a najmniejszy w dolnośląskim (22,5%) i łódzkim (22,7%).

W kategorii **osób powyżej 50 roku życia** liczba bezrobotnych wynosiła 375,6 tys. osób, co stanowiło 28,4% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych (wzrost o 1,2 p. proc. w skali roku). Największy udział tej kategorii bezrobotnych odnotowano w województwach dolnośląskim (33,3%), opolskim (32,7%) i łódzkim (31,7%), najmniejszy w lubelskim i podkarpackim (odpowiednio 24,1% i 24,2%).

Liczba bezrobotnych **korzystających ze świadczeń pomocy społecznej** wyniosła 30,7 tys. osób. Najwięcej bezrobotnych pobierało świadczenia w województwie kujawsko-pomorskim (4,6 tys.) i dolnośląskim (4,2 tys.), najmniej w lubuskim (0,4 tys.) oraz lubelskim i zachodniopomorskim (po 0,6 tys.). Udział tej grupy bezrobotnych wynosił 2,3% (wzrost o 0,4 p. proc. w porównaniu z marcem 2016 r.) i był największy w województwie dolnośląskim (4,9%) i kujawsko-pomorskim (4,6%), a najmniejszy w lubelskim (0,7%) oraz mazowieckim i zachodniopomorskim (po 1,0%).

Liczba osób bezrobotnych **posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia** wyniosła 233,4 tys. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 17,6% (wzrost o 2,0 p. proc. w stosunku do analogicznego okresu 2016 r.); największy był w województwie pomorskim (20,6%) i wielkopolskim (20,3%), najmniejszy w podlaskim (15,0%) oraz łódzkim i mazowieckim (po 15,6%).

Bezrobotni **posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia** stanowili 0,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w kraju. Ich liczba w końcu marca 2017 r. wyniosła 2,4 tys. i była o 0,4% mniejsza niż w roku poprzednim. Spadek odnotowano w 8 województwach, najgłębszy w zachodniopomorskim (o 30,6%) i lubuskim (o 23,2%). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w lubelskim (o 47,6%) i mazowieckim (o 22,8%).

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 81,2 tys. osób stanowiły osoby **niepełnosprawne** (o 15,1% mniej niż w marcu 2016 r.). Najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych było w mazowieckim (8,4 tys.) i śląskim (8,1 tys.), najmniej w opolskim (2,3 tys.). Niepełnosprawni stanowili 6,1% ogółu bezrobotnych w kraju; największy udział odnotowano w województwach lubuskim (8,9%), łódzkim (8,2%) i dolnośląskim (8,1%), najmniejszy w lubelskim (4,4%), mazowieckim (4,5%) oraz kujawsko-pomorskim i podkarpackim (po 4,6%).

W I kwartale 2017 r. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 520,5 tys. osób i była o 13,3% mniejsza niż w analogicznym okresie 2016 r. (wobec spadku o 3,9% w analogicznym okresie ub. roku). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku (o 0,3 p. proc. do 83,7%). Zmniejszył się również odsetek osób długotrwale bezrobotnych, osób dotychczas niepracujących, absolwentów, osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi, osób bez kwalifikacji zawodowych oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy.

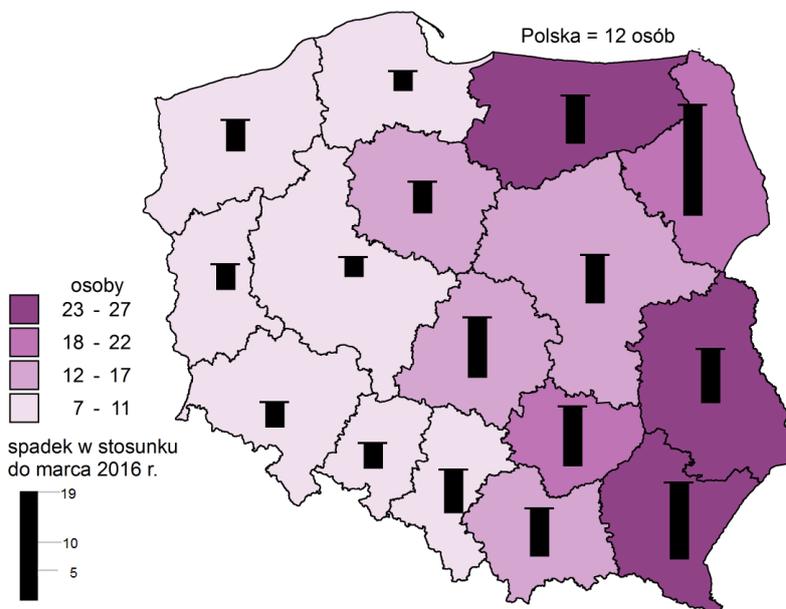
W okresie trzech pierwszych miesięcy br. z ewidencji bezrobotnych skreślono 531,5 tys. osób, tj. o 5,6% mniej niż przed rokiem, w tym 48,2% ogółu bezrobotnych wyrejestrowanych stanowiły osoby wykreślone z ewidencji z powodu podjęcia pracy (spadek o 2,7 p. proc.).

W końcu marca 2017 r. najwyższą **stopę napływu bezrobotnych** odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (1,6%) i zachodniopomorskim (1,5%), natomiast najniższą w mazowieckim i wielkopolskim (po 0,7%) oraz małopolskim i śląskim (po 0,9%); przy średniej dla kraju 1,0%.

W końcu marca 2017 r. **na 1 ofertę pracy** przypadało 12 osób bezrobotnych, wobec 19 osób w marcu 2016 r. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w województwie opolskim i śląskim (po 7 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najmniej sprzyjająca wystąpiła w lubelskim (27 osób na 1 ofertę pracy) i warmińsko-mazurskim (25 osób na 1 ofertę pracy).

LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH NA 1 OFERTĘ PRACY W 2017 R.

Stan w końcu marca

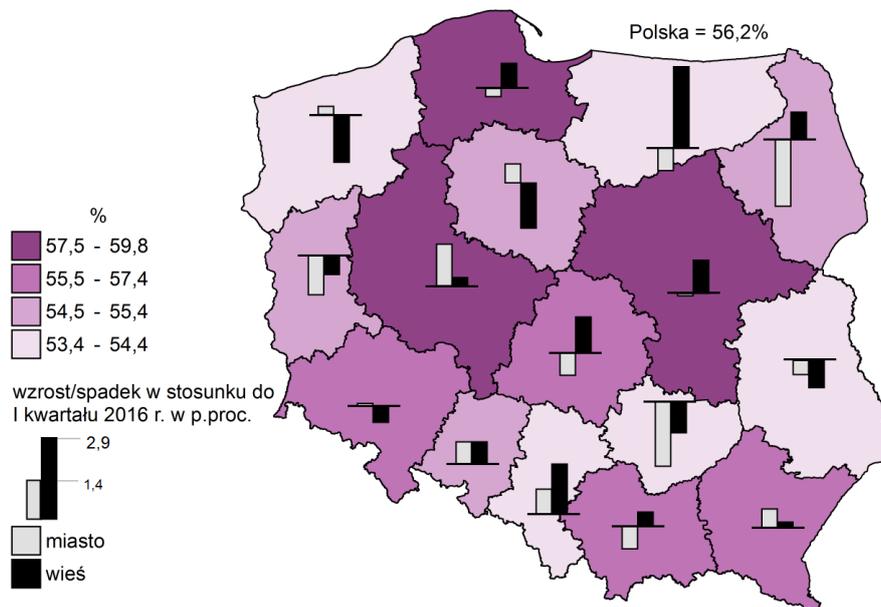

Według wstępnych wyników **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** w I kwartale 2017 r. zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 17208 tys. osób, tj. o 7 tys.

mniej w stosunku do I kwartału ub. roku. Spadek liczby osób aktywnych zawodowo odnotowano w 9 województwach – najgłębszy w świętokrzyskim (o 3,5%), podlaskim (o 2,5%) i lubuskim (o 2,2%). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w wielkopolskim (o 1,6%), śląskim (o 1,4%) i warmińsko-mazurskim (o 1,0%).

Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 56,2% i był o 0,1 p. proc. wyższy niż w I kwartale 2016 r. Wzrost odnotowano w 7 województwach, największy w śląskim i wielkopolskim (po 1,0 p. proc.). W województwie łódzkim współczynnik aktywności pozostał na poziomie z analogicznego okresu roku poprzedniego i wyniósł 56,6%. W pozostałych województwach odnotowano spadek w granicach od 1,7 p. proc. w świętokrzyskim do 0,1 p. proc. w małopolskim. Najwyższą wartość współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (59,8%), a najniższą w zachodniopomorskim (53,4%). W podziale na płeć wartość wskaźnika dla mężczyzn wyniosła 64,8% (wzrost o 0,3 p. proc.) i była wyższa niż dla kobiet gdzie wyniosła 48,4% (wzrost o 0,1 p. proc.). Poprawę wskaźnika odnotowano na wsi o 0,4 p. proc. do 56,6%, w mieście pozostał na niezmiennym poziomie 56,0%.

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W I KWARTALE 2017 R. I JEGO ZMIANY W PODZIALE NA MIASTO-WIEŚ

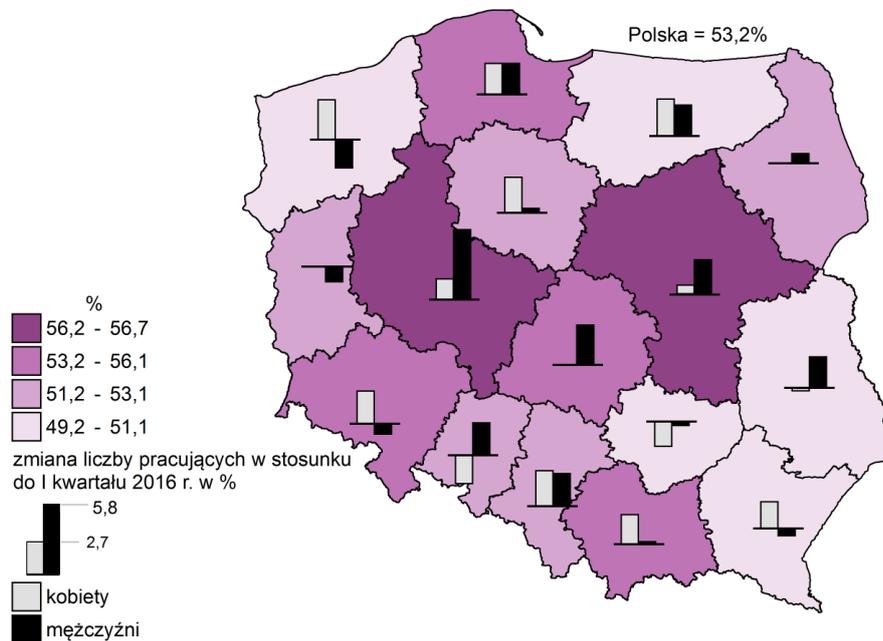

Liczba **pracujących** wyniosła 16281 tys. osób i w skali roku zwiększyła się o 269 tys. tj. o 1,7%. Wzrost wystąpił w 13 województwach, największy w wielkopolskim (o 4,0%), warmińsko-mazurskim (o 3,0%) i śląskim (o 2,9%). Nie uległa zmianie liczba osób pracujących w województwie zachodniopomorskim (680 tys. osób), a w świętokrzyskim i lubuskim odnotowano spadek (odpowiednio o 1,0% i 0,7%). Zwiększyła się zarówno liczba pracujących mężczyzn (o 154 tys., tj. o 1,7%), jak i kobiet (o 115 tys., tj. 1,6%). Wzrost liczby pracujących kobiet wystąpił w 10 województwach, największy w zachodniopomorskim (o 3,3%),

warmińsko-mazurskim (o 3,1%) i śląskim (o 3,0%). Liczba pracujących kobiet nie uległa zmianie w województwach: lubuskim, łódzkim i podlaskim, a w opolskim, świętokrzyskim i lubelskim odnotowano spadek (odpowiednio o 2,4%, 2,2% i 0,3%). Kobiety stanowiły 44,9% ogółu pracujących (spadek 0,1 p. proc.), największy ich udział odnotowano w województwie mazowieckim (46,5%) oraz łódzkim i śląskim (po 46,0%), najmniejszy w opolskim i warmińsko--mazurskim (odpowiednio po 41,7% i 43,1%).

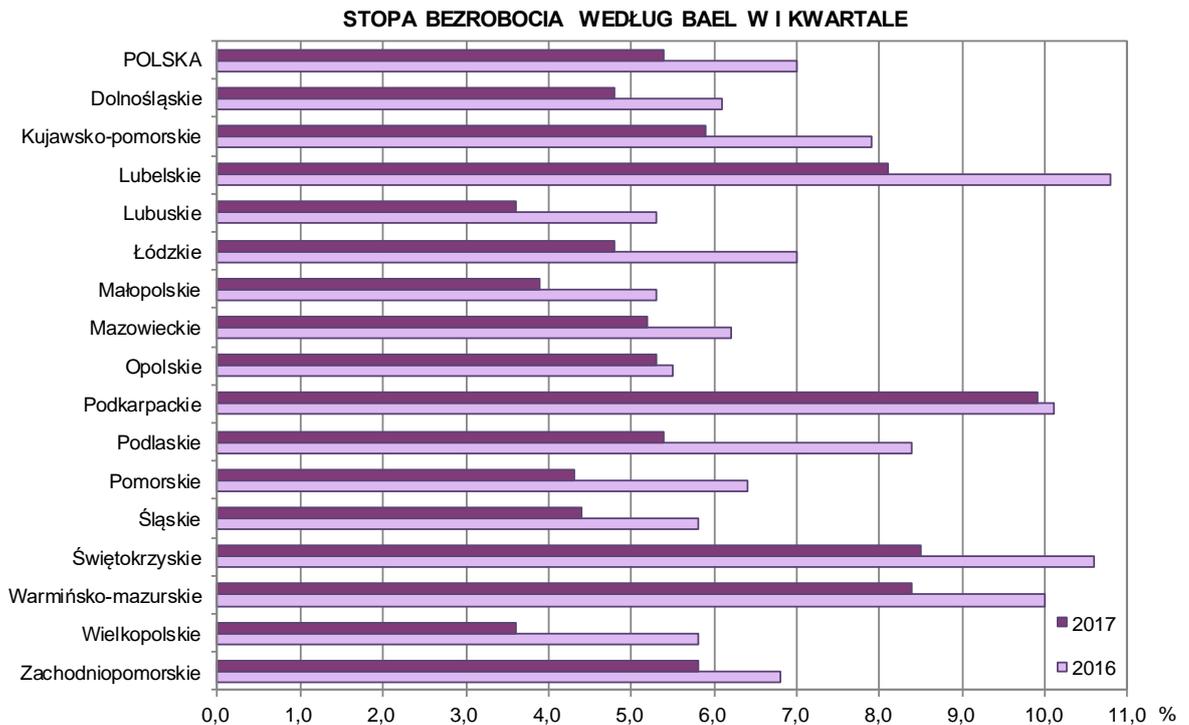
Wskaźnik zatrudnienia w I kwartale 2017 r. wyniósł 53,2% (wzrost o 1,1 p. proc. w stosunku do analogicznego okresu 2016 r.). Najwyższy wskaźnik tak jak przed rokiem wystąpił w województwach mazowieckim (56,7%) i wielkopolskim (56,6%), najniższy w warmińsko-mazurskim (49,2%) i świętokrzyskim (49,9%). Wzrost wskaźnika wystąpił w 14 województwach, największy w wielkopolskim (o 2,2 p. proc.), śląskim (o 1,8 p. proc.) i warmińsko mazurskim (o 1,6 p. proc.). Spadek odnotowano w województwach świętokrzyskim i lubuskim (odpowiednio o 0,2 p. proc i 0,1 p. proc.). Poprawę wskaźnika odnotowano zarówno na wsi (o 1,3 p. proc.), jak i w mieście (o 0,9 p. proc) do takiego samego poziomu 53,2%. W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami (wskaźnik zatrudnienia mężczyzn – 61,3%, kobiet – 45,8%).

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA I ZMIANA LICZBY PRACUJĄCYCH WEDŁUG PŁCI W I KWARTALE 2017 R.

W I kwartale 2017 r. liczba **bezrobotnych** według BAEL wyniosła 926 tys. osób i w skali roku zmniejszyła się o 277 tys. osób (tj. o 23,0%). Liczba bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich województwach – najgłębszy spadek odnotowano w wielkopolskim i podlaskim (po 37,2%) oraz lubuskim (o 33,3%), a najmniejszy w podkarpackim (o 1,1%) i opolskim (o 4,3%).

Stopa bezrobocia według BAEL w I kwartale 2017 r. wyniosła średnio 5,4% i w porównaniu z ubiegłym rokiem była niższa o 1,6 p. proc. Spadek stopy wystąpił we wszystkich województwach, najgłębszy w podlaskim (o 3,0 p. proc. do 5,4%) oraz lubelskim (o 2,7 p. proc. do 8,1%), najmniejszy w opolskim i podkarpackim (o 0,2 p. proc. odpowiednio do 5,3% i 9,9%). Najniższa wartość stopy wystąpiła w województwach lubuskim i wielkopolskim (po 3,6%); najwyższa w podkarpackim.

W podziale na płeć stopa bezrobocia osiągnęła taki sam poziom 5,4% i taki sam spadek o 1,6 p. proc. jak średnio dla kraju. Stopa bezrobocia **kobiet** najniższą wartość osiągnęła w województwach wielkopolskim i małopolskim (odpowiednio 3,5% i 3,9%), a najwyższą w podkarpackim (10,3%) i warmińsko-mazurskim (9,6%). W 13 województwach odnotowano spadek wartości wskaźnika – najgłębszy w wielkopolskim (o 3,3 p. proc.), pomorskim (o 3,2 p. proc.) i lubelskim (o 3,1 p. proc.), najmniejszy w warmińsko-mazurskim (o 0,9 p. proc.) i śląskim (o 1,1 p. proc.). Wzrost wystąpił w podkarpackim, mazowieckim i opolskim (odpowiednio o 0,7 p. proc., 0,4 p. proc. i 0,1 p. proc.). Stopa bezrobocia **mężczyzn** ukształtowała się w granicach od 3,5% w wielkopolskim do 9,6% w podkarpackim. W skali roku spadła we wszystkich województwach najgłębiej w podlaskim (o 3,4 p. proc.), lubelskim i warmińsko-mazurskim (po 2,4 p. proc.), najmniej w małopolskim (o 0,5 p. proc.) oraz opolskim i zachodniopomorskim (po 0,6 p. proc.).

W I kwartale 2017 r. stopa bezrobocia na **wsi** ukształtowała się na poziomie 6,0% i zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 1,6 p. proc. (podobnie jak średnio dla kraju). Rozpiętość stopy bezrobocia kształtowała się w granicach od 11,2% w województwie

podkarpackim do 3,4% w wielkopolskim. We wszystkich województwach wystąpił spadek wskaźnika, najgłębszy w pomorskim (o 3,3 p. proc.) i lubuskim (o 3,2 p. proc.), najmniejszy w małopolskim, mazowieckim i podkarpackim (odpowiednio o 0,6 p. proc., 0,8 p. proc. i 0,9 p. proc.). Wśród bezrobotnych zamieszkałych w **miastach** stopa bezrobocia wyniosła 5,0% i w ujęciu rocznym zmniejszyła się również o 1,6 p. proc. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach województw małopolskiego i lubuskiego (odpowiednio 3,4% i 3,5%), najwyższą – lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego (odpowiednio 8,4%, 8,3% i 8,2%). Spadek stopy bezrobocia odnotowano w 14 województwach, najgłębszy w miastach podlaskiego (o 3,8 p. proc.) i lubelskiego (o 3,6 p. proc.), najmniejszy w zachodniopomorskim (o 0,6 p. proc.) i lubuskim (o 0,9 p. proc.). Wzrost wystąpił w województwach podkarpackim (o 1,3 p. proc.) oraz opolskim (o 0,9 p. proc.).

Populacja **biernych zawodowo** zmniejszyła się w skali roku o 0,7% i wyniosła 13405 tys. osób, co stanowiło 43,8% ogółu ludności w wieku powyżej 15 lat. W 9 województwach spadła liczba biernych zawodowo, najgłębiej w śląskim (o 2,8%), opolskim (o 2,6%) i wielkopolskim (o 2,3%). W pozostałych województwach odnotowano wzrost, w tym największy w świętokrzyskim (o 3,1%), lubuskim (o 2,3%) i podlaskim (o 2,0%).

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w I kwartale 2017 r. wyniosła 880 osób (przed rokiem 918 osób). Spadek odnotowano w 14 województwach, najgłębszy w wielkopolskim (z 838 do 767 osób), warmińsko-mazurskim (z 1100 do 1031 osób) i śląskim (z 1019 do 951 osób). Pogorszenie relacji wystąpiło w województwie świętokrzyskim (z 994 do 1004 osób) i lubuskim (z 881 do 887 osób). Najkorzystniejsza relacja osób niepracujących do pracujących wystąpiła w województwie mazowieckim (na 1000 pracujących przypadały tu 764 osoby niepracujące) i wielkopolskim; natomiast najgorsza sytuacja wystąpiła w warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim (odpowiednio 1031 osób, 1004 osoby i 1001 osób niepracujących na 1000 pracujących).

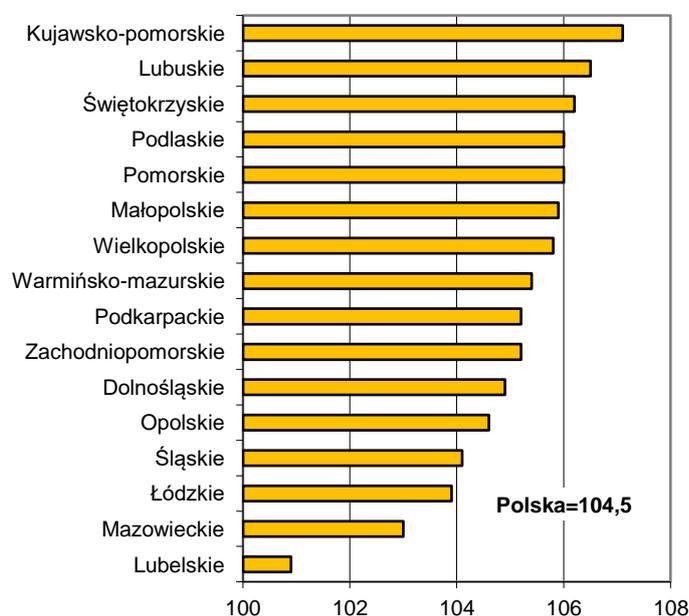
WYNAGRODZENIA

W I kwartale br. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrosły wynagrodzenia zarówno w przemyśle, jak i w budownictwie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w I kwartale 2017 r. wyniosło 4390,54 zł i było o 4,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 3,7%). Wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich województwach, największy w kujawsko-pomorskim (o 7,1%), lubuskim (o 6,5%) i świętokrzyskim (o 6,2%), a najmniejszy w lubelskim (o 0,9%) i mazowieckim (o 3,0%).

Najwyższy poziom wynagrodzeń utrzymywał się nadal w województwach: mazowieckim, pomorskim i śląskim (odpowiednio 121,5%, 103,4% i 101,0% średniej krajowej), przy czym w mazowieckim i śląskim wynagrodzenia rosły wolniej, a w pomorskim szybciej niż średnio w kraju. Najniższy poziom wynagrodzeń, podobnie jak w okresach poprzednich wystąpił w województwie warmińsko-mazurskim (o 18,6% mniej niż średnio w kraju). W grupie województw o najniższym wynagrodzeniu znalazły się również: podkarpackie, świętokrzyskie i podlaskie (od 16,9% do 16,1% mniej niż średnia w kraju).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W I KWARTALE 2017 R.**
(I kwartał 2016=100)

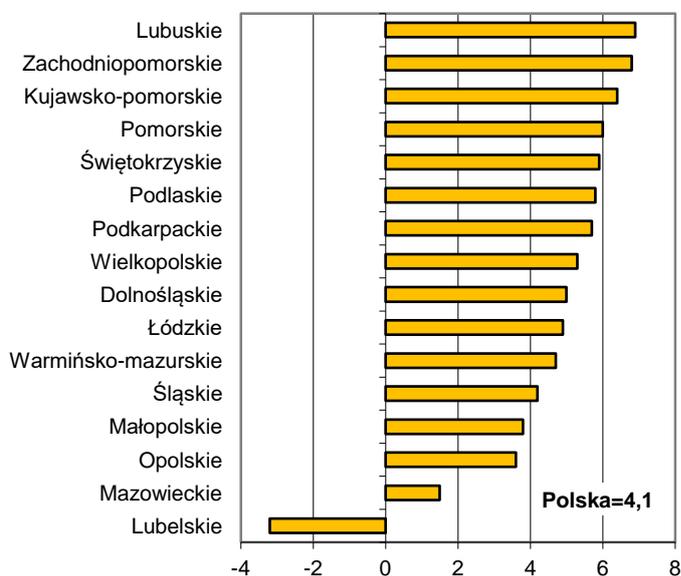
Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku poprawiła się w 12 województwach (od 2,1 p. proc. w kujawsko-pomorskim do 0,1 p. proc. w opolskim).

W pozostałych województwach relacja pogorszyła się (3,0 p. proc. w lubelskim, 1,8 p. proc. w mazowieckim, 0,4 p. proc. w łódzkim i śląskim).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw zmniejszyła się o 2,5 p. proc. i wyniosła 40,1 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle w I kwartale 2017 r. wyniosło 4409,12 zł i było o 4,1% wyższe niż w I kwartale ub. roku (przed rokiem wzrost o 3,0%). Wzrost odnotowano w 15 województwach, w tym największy w lubuskim (o 6,9%) i zachodniopomorskim (o 6,8%), a najmniejszy w mazowieckim (o 1,5%) i opolskim (o 3,6%). Spadek wynagrodzeń w przemyśle wystąpił w województwie lubelskim (o 3,2%).

**ZMIANA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W PRZEMYŚLE W I KWARTALE 2017 R.**
(wzrost/spadek w skali roku w %)

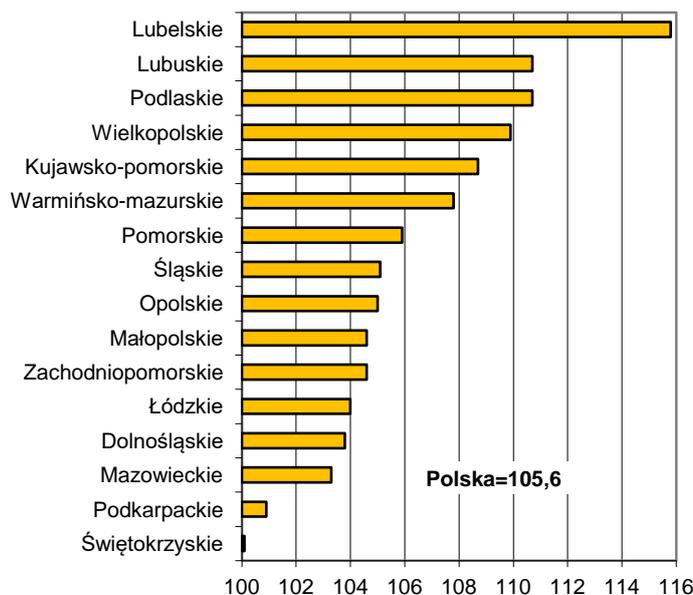
Wynagrodzenia w przemyśle były wyższe niż średnio w kraju w 4 województwach: mazowieckim (o 13,2%), śląskim (o 10,6%), dolnośląskim (o 6,6%) i pomorskim (o 3,0%). W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się poniżej średniej krajowej, najniższe nadal notowano w warmińsko-mazurskim i podlaskim (odpowiednio o 15,7% i 14,9% mniej niż średnio w kraju).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w przemyśle do średniej krajowej poprawiła się w 12 województwach (od 2,4 p. proc. w lubuskim i zachodniopomorskim do 0,1 p. proc. w śląskim). W pozostałych województwach relacja pogorszyła się (najbardziej w lubelskim – o 7,2 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w przemyśle zmniejszyła się o 3,4 p. proc. i wyniosła 28,9 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie w I kwartale 2017 r. wyniosło 4265,74 zł i było o 5,6% wyższe niż przed rokiem (w I kwartale 2016 r. wzrost o 3,7%). Wzrost wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, największy w lubelskim (o 15,8%) oraz lubuskim i podlaskim (po 10,7%), najmniejszy w świętokrzyskim (o 0,1%) i podkarpackim (o 0,9%).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W BUDOWNICTWIE W I KWARTALE 2017 R.**
(I kwartał 2016=100)

Najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń w budownictwie nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (o 29,4% wyższym niż średnio w kraju). W kolejnych pod względem wysokości wynagrodzeń województwach dolnośląskim i podlaskim płace były wyższe niż przeciętnie w kraju odpowiednio o 4,7% i 4,5%. W pozostałych województwach wynagrodzenia były niższe od średniej krajowej, w tym najmniejsze w podkarpackim (o 22,4%) i lubuskim (o 21,8%).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w budownictwie do średniej krajowej poprawiła się w 7 województwach, najbardziej w lubelskim (o 7,4 p. proc.) i podlaskim (o 4,9 p. proc.). W pozostałych województwach relacja pogorszyła się (najbardziej w świętokrzyskim o 4,4 p. proc. i podkarpackim o 3,6 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w budownictwie wyniosła 51,8 p. proc. i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zmniejszyła się o 5,9 p. proc.

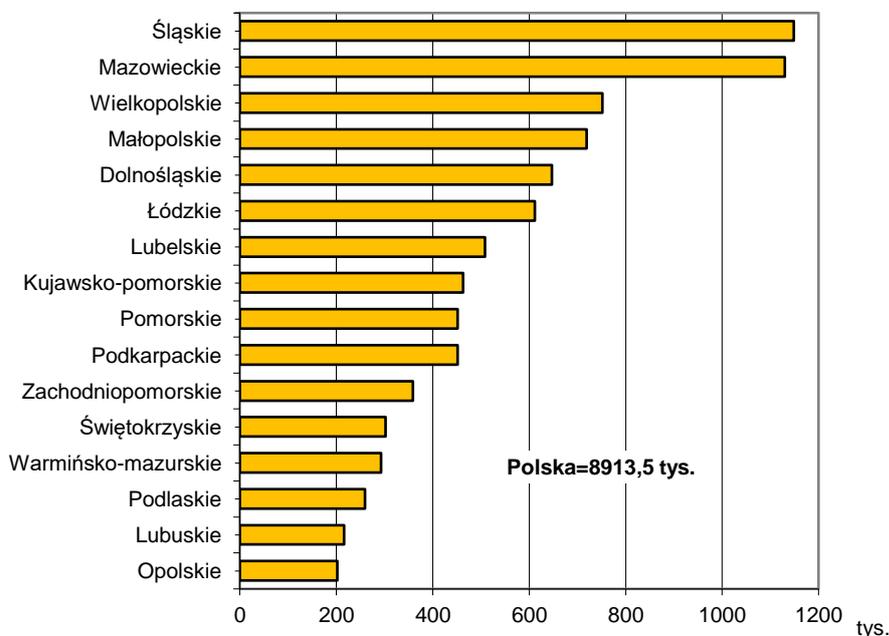
EMERYTURY I RENTY

W I kwartale 2017 r. odnotowano wzrost przeciętnej liczby emerytów i rencistów, przy wzroście przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia w systemie ubezpieczeń społecznych i spadku liczby osób pobierających świadczenia dla rolników indywidualnych. W skali roku zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w I kwartale 2017 r. wyniosła 8913,5 tys. osób i była nieznacznie (o 0,1%) większa niż przed rokiem. Wzrost liczby emerytów i rencistów obserwowano w 9 województwach – największy w kujawsko-pomorskim i wielkopolskim (po 0,5%). W województwie opolskim i podkarpackim liczba pobierających świadczenia zmniejszyła się, a w pozostałych województwach pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego w I kwartale 2016 r.

Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 7730,3 tys. osób (o 0,4% więcej niż w I kwartale 2016 r.). Wzrost liczby pobierających świadczenia w tym systemie odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w kujawsko-pomorskim, lubelskim i lubuskim (po 0,7%). W ujęciu rocznym liczba rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty zmniejszyła się o 1,5% do poziomu 1183,2 tys. osób. Spadek obserwowano we wszystkich województwach, w granicach od 3,9% w lubuskim do 0,2% wielkopolskim.

**PRZECIĘTNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW
W I KWARTALE W 2017 R.**

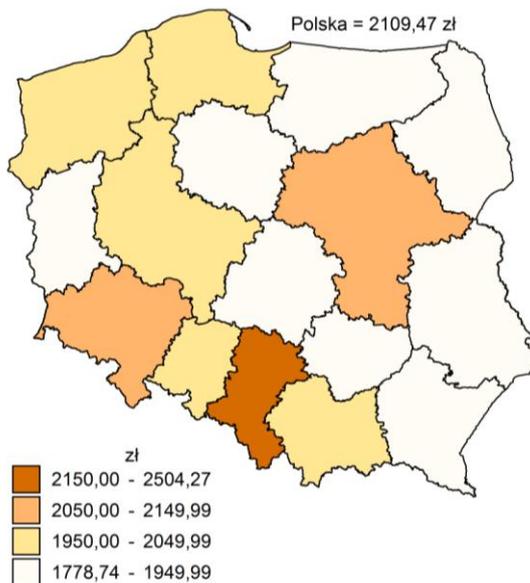

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w I kwartale 2017 r. ukształtowała się na poziomie 2109,47 zł i była o 1,7% wyższa niż przed rokiem. Wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury

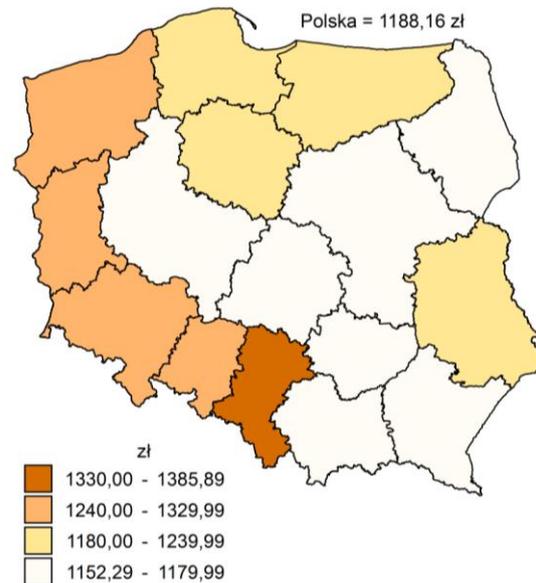
i renty brutto odnotowano we wszystkich województwach, ale podobnie jak w analogicznym okresie ub. roku, jedynie w śląskim była ona wyższa od średniej krajowej (o 18,7%). W województwie mazowieckim przeciętna emerytura i renta w tym systemie kształtowała się na poziomie zbliżonym do średniej w kraju. Najniższe przeciętne emerytury i renty wypłacono w podkarpackim (o 15,7% mniej niż średnio w kraju), świętokrzyskim i lubelskim (po 12,9%).

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W I KWARTALE 2017 R.

Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych nieznacznie zmniejszyła się i w I kwartale 2017 r. wyniosła 34,4 p. proc. (wobec 34,5 p. proc. przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w I kwartale 2017 r. wyniosła 1188,16 zł i w skali roku zwiększyła się o 0,6%. Wzrost obserwowano w 15 województwach, największy w podlaskim i warmińsko-mazurskim (po 1,0%), a najmniejszy w dolnośląskim (o 0,1%). Spadek świadczeń w tym systemie odnotowano jedynie w województwie śląskim (o 0,6%). W 9 województwach przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych była wyższa niż średnia w kraju, w tym najwyższa, podobnie jak w analogicznym okresie 2016 r., w województwie śląskim (o 16,6%). Najniższe emerytury i renty rolnicze wypłacono w małopolskim i mazowieckim (odpowiednio o 3,0% i 2,6% mniejsze niż średnio w kraju).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto rolników indywidualnych zmniejszyła się i w I kwartale 2017 r. wyniosła 19,6 p. proc. (wobec 21,1 p. proc. przed rokiem).

(wobec 9,2% przeciętnie w kraju). Wędliny podrożały o 3,5%, zwłaszcza w województwach: łódzkim i wielkopolskim (po 5,0%), lubelskim (o 4,7%), opolskim (o 4,5%) oraz kujawsko-pomorskim i podlaskim (po 4,2%). Ceny mięsa wołowego wzrosły w 14 województwach (najbardziej w warmińsko-mazurskim – o 7,1%), przy spadku cen w dolnośląskim i lubuskim. Tańsze natomiast było mięso drobiowe średnio o 1,0%. Najgłębszy spadek cen mięsa drobiowego odnotowano w województwie podkarpackim (4,4%), przy czym w pomorskim, świętokrzyskim i wielkopolskim ceny wzrosły w skali roku (odpowiednio o: 4,0%, 3,3% i 0,5%). Artykuły w grupie „mleko, sery, jaja” podrożały przeciętnie o 3,2%. Jogurty były droższe od 1,1% w lubelskim do 12,8% w lubuskim (wobec 4,1% średnio w kraju), natomiast sery i twarogi od 0,5% w lubuskim do 7,7% w warmińsko-mazurskim (wobec 4,0% w kraju). Ceny jaj wzrosły średnio o 3,9%, najbardziej w województwie lubuskim (o 8,6%), przy spadku cen w kujawsko-pomorskim (0,7%). Obserwowano także wzrost cen śmietany (3,6%), zwłaszcza w województwach warmińsko-mazurskim oraz zachodniopomorskim (po 6,4%). Mleko pełne świeże podrożało przeciętnie o 1,1%, przy czym wyższe ceny notowano w 10 województwach (najbardziej wzrosły w śląskim – o 3,9%). Mniej za mleko konsumenci zapłacili w województwach: warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubuskim, podkarpackim, świętokrzyskim (od 2,7% do 0,5%), natomiast w zachodniopomorskim ceny pozostały na podobnym poziomie jak przed rokiem. W województwie opolskim natomiast najbardziej podrożały: kasze i ziarna zbóż – o 7,6%, ryż – o 5,3% oraz pieczywo – o 4,6% (wobec o 1,9%, 1,5% oraz 1,8% – w kraju).

Utrzymał się spadek cen **odzieży i obuwia** (5,5%), przy czym większe obniżki dotyczyły cen odzieży (o 6,3%) niż obuwia (o 4,3%).

Ceny w zakresie **mieszkania**¹ wzrosły w skali roku o 1,1%. Wyższe ceny niż przed rokiem odnotowano we wszystkich województwach, zwłaszcza w świętokrzyskim (o 2,2%) oraz opolskim (o 2,1%).

Podniesiono opłaty za wywóz śmieci (o 3,9%), przy czym wyższe ceny notowano w 14 województwach (w opolskim i świętokrzyskim pozostały na podobnym poziomie jak przed rokiem). Zaopatrywanie w wodę oraz usługi kanalizacyjne najbardziej podrożały w województwie opolskim (odpowiednio o 6,3% i 9,1% wobec 2,2% i 2,0% średnio w kraju). Ceny nośników energii wzrosły w skali roku przeciętnie o 0,7%. W województwach wzrost cen energii elektrycznej kształtował się od 2,0% w małopolskim do 3,4% w śląskim (wobec 2,7% średnio w kraju). Poza województwami: lubuskim, łódzkim i świętokrzyskim odnotowano spadek cen gazu (najgłębszy w małopolskim – 4,6% wobec 3,3% średnio

¹ Opłaty obejmują wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

(odpowiednio o: 29,7%, 22,2% i 18,2%. Mniej konsumenci płacili za samochody osobowe (średnio o 2,7%), Jedynie w województwie podlaskim ceny samochodów były wyższe (o 3,6%) niż w I kwartale ub. roku.

Ceny związane z **rekreacją i kulturą** były średnio o 0,3% niższe niż w I kwartale ub. roku. Spadek cen notowano w 12 województwach od 2,4% w lubelskim do po 0,2% w małopolskim i świętokrzyskim. Wyższe ceny w skali roku obserwowano w mazowieckim (o 1,6%), podlaskim (o 0,7%), łódzkim (o 0,3%) oraz pomorskim (o 0,2%).

Tańsze były książki średnio o 5,2%, przy czym w 10 województwach spadek cen był głębszy niż przeciętnie w kraju (najgłębszy w kujawsko-pomorskim – 8,5%). We wszystkich województwach mniej niż przed rokiem płacono za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny w granicach od 4,3% w łódzkim do 1,2% w świętokrzyskim (wobec spadku 2,8% średnio w kraju). Wzrosły natomiast ceny gazet i czasopism (o 6,4%), najbardziej w województwie małopolskim (o 7,4%). Obserwowano również wzrost cen usług w zakresie turystyki zorganizowanej (4,5%), zwłaszcza w województwach: podlaskim (10,6%), łódzkim (7,2%) oraz lubelskim i świętokrzyskim (po 6,7%). Ceny biletów do kin, teatrów i na koncerty podrożały średnio o 2,5%, przy czym w województwie opolskim jako jedynym ceny były niższe niż przed rokiem (o 1,4%).

Wzrost cen towarów i usług związanych z **edukacją** wyniósł w skali roku 0,8%. W województwach wzrost cen wahał się od 0,1% w wielkopolskim i zachodniopomorskim do 2,7% w lubelskim, przy spadku cen w małopolskim (0,7%).

W porównaniu z **poprzednim kwartałem** wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w I kwartale 2017 r. obserwowano we wszystkich województwach (średnio 1,1%). Najbardziej wzrosły ceny w województwach dolnośląskim i podlaskim (po 1,3%), najmniej natomiast w warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (po 0,8%). W porównaniu z poprzednim kwartałem wzrosły ceny m.in. żywności i napojów bezalkoholowych (o 3,2%), towarów i usług związanych z transportem (o 1,9%), w zakresie rekreacji i kultury (o 1,2%) oraz związanych z mieszkaniem i zdrowiem (po 0,9%). Spadek cen odzieży i obuwi wyniósł średnio 5,7%.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W I kwartale 2017 r. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż przed rokiem. Wzrost odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem oraz indywidualnym. Spadła natomiast liczba oddanych mieszkań w budownictwie spółdzielczym.

W I kwartale br. **oddano do użytkowania** 40,6 tys. mieszkań, tj. o 8,5% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 18,1%). Wzrost wystąpił w 11 województwach, największy w wielkopolskim (46,9%), a wysoki również w pomorskim (32,3%) i małopolskim (21,8%). Najmniejszy wzrost zanotowano w województwie śląskim (3,5%) i mazowieckim (4,6%). W województwach: dolnośląskim, podkarpackim, lubelskim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim odnotowano spadek (odpowiednio o 19,9%, 13,2%, 7,4%, 4,7% i 2,2%). Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w województwach: mazowieckim, małopolskim, wielkopolskim i dolnośląskim, co stanowiło łącznie ponad połowę ogółu mieszkań w kraju.

Na wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania wpłynął wzrost mieszkań oddanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 9,5% do 19,0 tys.) oraz mieszkań indywidualnych (o 9,0% do 20,6 tys.). Mniej mieszkań niż przed rokiem (o 9,5%) oddano w budownictwie spółdzielczym (569 wobec 629).

W porównaniu z I kwartałem ub. roku w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania zwiększył się udział budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (z 46,3% do 46,7%) oraz budownictwa indywidualnego (z 50,5% do 50,8%). Zmniejszył się natomiast udział budownictwa spółdzielczego (z 1,7% do 1,4%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 97,2 m² (przed rokiem 97,8 m²). Największe mieszkania budowano w województwach: świętokrzyskim (123,7 m²), podkarpackim (122,0 m²) i opolskim (121,3 m²), a najmniejsze w pomorskim (86,7 m²), dolnośląskim (88,1 m²) i mazowieckim (89,4 m²). W budownictwie spółdzielczym średnia powierzchnia mieszkania wyniosła 53,1 m², a w budownictwie indywidualnym – 135,1 m².

W I kwartale 2017 r. **wydano pozwolenia na budowę** 58,5 tys. mieszkań, tj. o 42,4% więcej niż w I kwartale 2016 r. (przed rokiem wzrost o 10,4%). Wzrost odnotowano w 15 województwach, największy w: zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim, podlaskim i małopolskim, a najmniejszy w: podkarpackim, wielkopolskim i świętokrzyskim. Spadek liczby pozwoleń na budowę wystąpił w województwie opolskim. W I kwartale br. wystąpił wzrost pozwoleń wydanych inwestorom indywidualnym. W budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych wydano pozwolenia na budowę 24,4 tys. mieszkań, tj. o 34,8% więcej (przed rokiem wzrost o 8,7%). Wzrost zanotowano w 15 województwach, największy w lubuskim, a najmniejszy w podlaskim. W województwie opolskim wystąpił spadek liczby pozwoleń na budowę dla inwestorów indywidualnych o 38,0%.

spadek o 4,4%). Wzrost odnotowano w 11 województwach, największy w śląskim, zachodniopomorskim i podlaskim (odpowiednio o 29,1%, o 26,2% i o 24,2%, wobec spadku o 6,9%, o 26,0% i o 10,5% przed rokiem), najmniejszy w wielkopolskim (o 0,3%, przed rokiem wzrost o 4,2%). W pozostałych województwach wystąpił spadek od 1,4% w mazowieckim do 11,1% w dolnośląskim.

Wzrostowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętnie o 0,1%), notowany w 10 województwach. Najgłębszy spadek wystąpił w województwie świętokrzyskim (o 8,4%), w którym odnotowano również najgłębszy (po dolnośląskim) spadek produkcji sprzedanej budownictwa. Największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w budownictwie wystąpił w województwie podlaskim (o 10,3%), w którym wzrost produkcji był jednym z większych w Polsce.

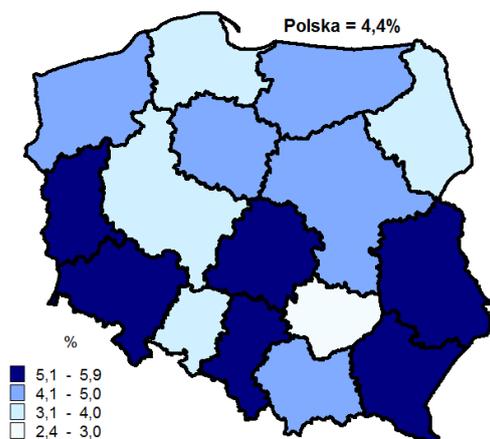
Blisko połowę produkcji sprzedanej przemysłu (49,0%) oraz ponad połowę budownictwa (55,2%) nadal realizowały przedsiębiorstwa mające siedzibę w 3 województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

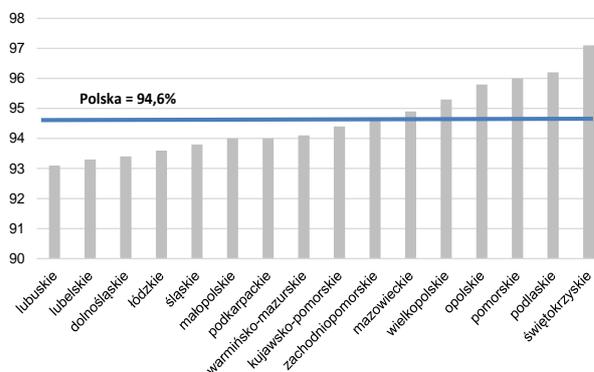
W I kwartale 2017 r. **wyniki finansowe** badanych przedsiębiorstw niefinansowych były lepsze od uzyskanych w analogicznym okresie poprzedniego roku. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe poprawiły się.

Wzrost przychodów z całokształtu działalności (o 11,7%) był większy od wzrostu kosztów ich uzyskania (o 11,3%), co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów – z 94,9% przed rokiem do 94,6%. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów poprawił się w skali roku z 4,9% do 5,1%. Zwiększyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 5,1% do 5,4%) i netto (z 4,2% do 4,4%). Wynik finansowy netto był wyższy o 17,5% (wzrost zysku netto o 14,1%, a straty netto o 3,9%), przy wzroście o 32,3% kwoty obciążeń wyniku finansowego brutto. Odnotowano mniejszy udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów (spadek o 1,2 p. proc. do 68,1%). Natomiast zwiększył się ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej (o 3,0 p. proc. do 79,2%).

**WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO
W I KWARTALE 2017 R.**

**WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW
W I KWARTALE 2017 R.**

Polepszenie wskaźnika poziomu kosztów odnotowano w 6 województwach, co było spowodowane szybszym wzrostem **przychodów z całokształtu działalności** niż **kosztów ich uzyskania**. W województwach lubelskim i opolskim wskaźnik pozostał na poziomie analogicznego okresu roku ubiegłego. Natomiast w województwach: małopolskim, łódzkim, kujawsko-pomorskim, pomorskim, lubuskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i podlaskim wskaźnik pogorszył się.

Wynik finansowy brutto zwiększył się w skali roku o 20,0% do 36630,1 mln zł (zysk brutto 45364,7 mln zł, strata brutto 8734,6 mln zł). **Obciążenia wyniku finansowego brutto** w wysokości 6729,5 mln zł wzrosły w skali roku o 1644,7 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 29900,6 mln zł (zysk netto 38828,9 mln zł, strata netto 8928,3 mln zł), wobec 25447,1 mln zł przed rokiem. Polepszenie wartości wyniku finansowego brutto i netto odnotowano w 11 województwach. W lubuskim wynik finansowy brutto wzrósł a netto spadał. W województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim, małopolskim i pomorskim wyniki finansowe brutto i netto pogorszyły się w porównaniu z I kwartałem 2016 r.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrósł w skali roku o 0,2 p. proc. i wyniósł 5,1%. Poprawę wskaźnika zaobserwowano w 6 województwach, największą w śląskim (z 3,8% do 6,0%). W pozostałych województwach nastąpiło pogorszenie wskaźnika – najgłębsze w lubuskim (z 7,9% do 6,2%).

W badanych podmiotach **wskaźnik rentowności obrotu brutto** zwiększył się w skali roku o 0,3 p. proc., a **netto** – o 0,2 p. proc. i wyniosły odpowiednio 5,4% i 4,4%. Wzrost wskaźnika rentowności obrotu brutto odnotowano w 6 województwach, a netto – w 9. Największy wzrost obu wskaźników odnotowano w województwach śląskim i dolnośląskim. Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu brutto wyniosła 4,0 p. proc. (od 2,9% w województwie świętokrzyskim do 6,9% w lubuskim) i była mniejsza niż przed rokiem (4,4 p. proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu netto wyniosła 3,5 p. proc. (wobec 4,2 p. proc. w I kwartale 2016 r.) i wyznaczona była również przez województwa świętokrzyskie (2,4%) i lubuskie (5,9%).

Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności w I kwartale 2017 r. kształtował się następująco:

WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %		WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %	
	w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności		w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności
POLSKA	68,1	79,2			
Podkarpackie	70,1	91,5	Opolskie	65,4	80,3
Warmińsko-mazurskie	66,0	86,4	Wielkopolskie	72,3	79,7
Podlaskie	67,2	83,6	Lubelskie	61,8	79,6
Kujawsko-pomorskie	69,3	83,5	Mazowieckie	66,8	77,8
Zachodniopomorskie	64,7	82,7	Śląskie	69,0	76,9
Łódzkie	69,0	82,6	Świętokrzyskie	66,7	76,6
Lubuskie	69,7	81,7	Małopolskie	68,8	76,5
Pomorskie	67,2	81,0	Dolnośląskie	67,6	74,9

Udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów gospodarczych zmniejszyły się w skali roku z 69,3% do 68,1%; najgłębszy spadek odnotowano w województwach łódzkim i zachodniopomorskim. Natomiast zwiększył się ich udział w przychodach z całokształtu działalności z 76,2% do 79,2%; największy wzrost wystąpił w województwach podkarpackim i mazowieckim.

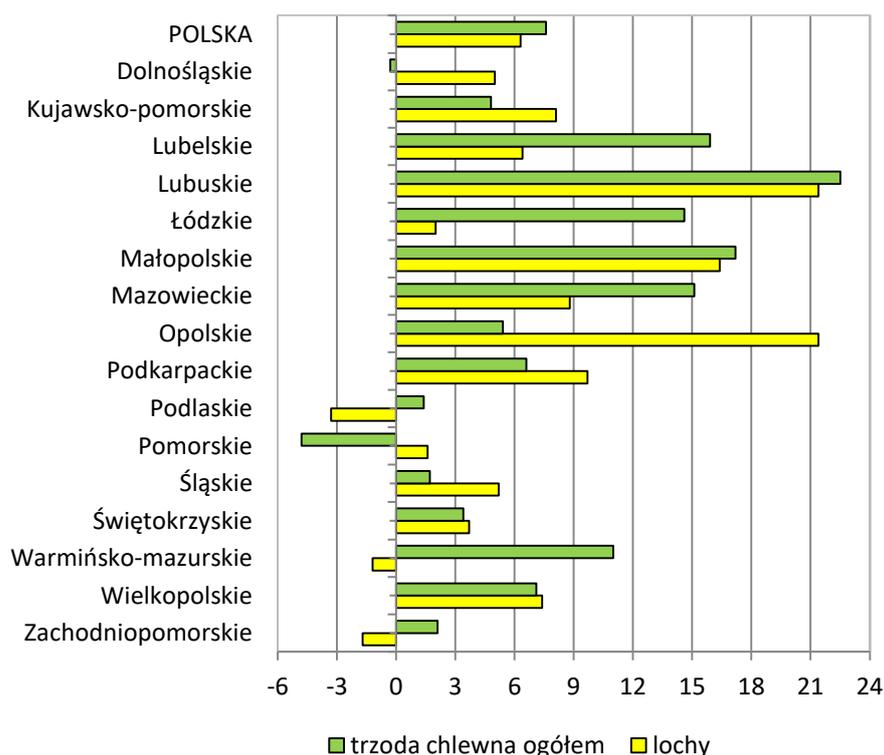
ROLNICTWO

Wstępne wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej, przeprowadzonego w marcu 2017 r., wskazują na zatrzymanie trendu spadkowego w pogłowiu trzody chlewnej. Na rynku rolnym przeciętne ceny większości produktów rolnych, z wyjątkiem ziemniaków na targowiskach, były wyższe niż przed rokiem.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia trzody chlewnej** przeprowadzonego w marcu 2017 r. (według stanu w dniu 1 marca), pogłowie trzody chlewnej liczyło 11261,9 tys. sztuk i w skali roku było większe o 797,0 tys. sztuk, tj. o 7,6%. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zwiększyła się liczebność prawie wszystkich grup struktury stada, z wyjątkiem prosiąt. Stado trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej wzrosło o 11,6%, warchlaków – o 10,2%, trzody na chów o wadze 50 kg i więcej – o 6,4% (w tym lochy o 6,3%); natomiast prosiąt o wadze do 20 kg było mniej o 0,9%.

ZMIANY W POGŁOWIU TRZODY CHLEWNEJ W 2017 R.

Stan w dniu 1 marca (wzrost/spadek w skali roku w %)

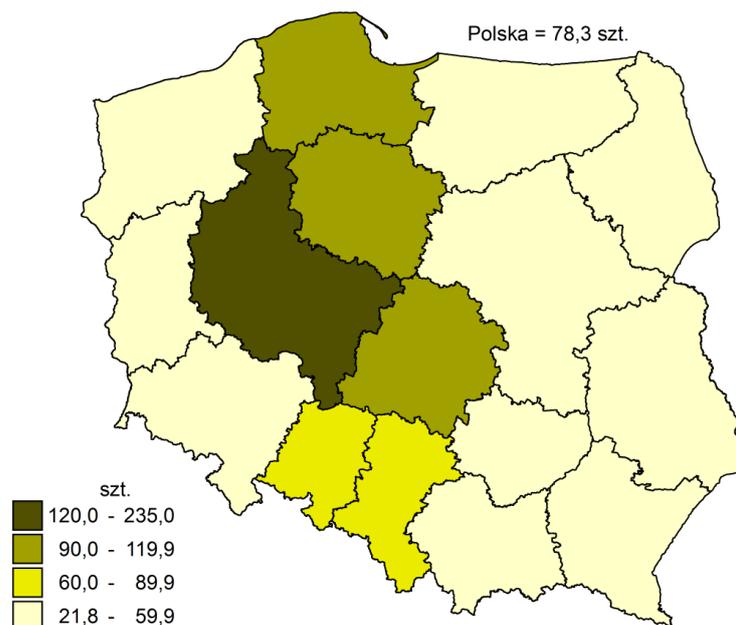
W strukturze stada trzody chlewnej ogółem udział poszczególnych grup produkcyjno-użytkowych w marcu 2017 r. wynosił: prosięta o wadze do 20 kg – 23,5%, warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg – 27,8%, trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej, z przeznaczeniem na ubój – 40,8%, trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej, z przeznaczeniem na chów – 8,0% (w tym lochy na chów razem – 7,8%).

W porównaniu ze strukturą pogłowia trzody chlewnej rejestrowaną na początku marca 2016 r. zwiększył się udział grupy trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na ubój (o 1,5 p. proc.) i warchlaków (o 0,6 p. proc.), natomiast zmniejszył prosiąt (o 2,0 p. proc.) i grupy trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na chów (o 0,1 p. proc.). Udział loch prośnych pozostał na tym samym poziomie.

Pogłowie trzody chlewnej ogółem w skali roku zwiększyło się w 14 województwach, w granicach od 22,5% w lubuskim do 1,4% w podlaskim. W ujęciu rocznym liczebność trzody zmniejszyła się w województwie pomorskim (o 4,8%) i dolnośląskim (o 0,3%). Prawie 65% krajowego pogłowia trzody chlewnej znajdowało się na terenach czterech województw: wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego i mazowieckiego (odpowiednio 35,4%, 10,9%, 9,5% i 8,8%). Najmniej trzody notowano w lubuskim i podkarpackim (po 1,5%) oraz w małopolskim i dolnośląskim (po 1,7%).

OBSADA TRZODY CHLEWNEJ NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^a W 2017 R.

Stan w dniu 1 marca

^a Stan w czerwcu 2016 r. (dane wstępne).

Pogłowie loch na chów, których wielkość określa aktualne możliwości reprodukcyjne stada, ukształtowało się na poziomie wyższym niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W porównaniu z marcem 2016 r. stado loch na chów zwiększyło się o 6,3% do poziomu 884,0 tys. sztuk. Wzrost obserwowano w 13 województwach, w granicach od 21,4% w lubuskim i opolskim do 1,6% w pomorskim. Spadek stada loch na chów wystąpił w podlaskim (o 3,3%), zachodniopomorskim (o 1,7%) i warmińsko-mazurskim (o 1,2%).

W marcu 2017 r. przeciętne ceny **pszenicy** w skupie i na targowiskach były wyższe niż przed rokiem. Za 1 dt **pszenicy** w **skupie** płacono średnio 68,77 zł, tj. o 9,1% więcej niż przed rokiem. W 8 województwach średnie ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju, najwyższe notowano w pomorskim (72,78 zł za 1 dt), mazowieckim (71,54 zł) i kujawsko-pomorskim (71,34 zł). Najmniej za 1 dt pszenicy w skupie płacono w małopolskim (61,58 zł) i podkarpackim (63,69 zł). Wzrost cen skupu odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 13,1% w podlaskim do 3,4% w małopolskim. W marcu br. na **targowiskach** za 1 dt **pszenicy** płacono średnio 76,68 zł (o 0,3% więcej niż przed rokiem). Wzrost cen obserwowano w 8 województwach, w granicach od 12,0% w zachodniopomorskim do 0,4% w pomorskim. W województwie dolnośląskim i podlaskim średnia cena pszenicy pozostała na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach odnotowano spadek (od 8,7% w lubuskim do 3,5% w kujawsko-pomorskim i małopolskim). W 11 województwach ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju, a najwyższe notowano na targowiskach w zachodniopomorskim (93,33 zł za 1 dt) i opolskim (89,29 zł za 1 dt). Najmniej za 1 dt pszenicy płacono w lubelskim (71,85 zł) i świętokrzyskim (72,41 zł).

W marcu br. za 1 dt **żyta** w **skupie** płacono średnio 57,97 zł, tj. o 6,6% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen wystąpił w 12 województwach (spośród 15 badanych), w granicach od 32,7% w podkarpackim do 1,0% w dolnośląskim. W skali roku za żyto w skupie płacono mniej w śląskim (o 4,9%), małopolskim (o 2,0%) i lubuskim (o 1,7%). W 6 województwach średnie ceny skupu żyta za 1 dt były wyższe od przeciętnej w kraju. Najwięcej za 1 dt żyta w skupie płacono w opolskim (59,55 zł), a najmniej w małopolskim (47,08 zł). W marcu br. na **targowiskach** za 1 dt **żyta** płacono średnio 60,90 zł, tj. o 2,7% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen odnotowano w 9 województwach (spośród 13 badanych), w granicach od 29,2% w dolnośląskim do 1,6% w świętokrzyskim. W 5 województwach (spośród 13 badanych) średnie ceny żyta za 1 dt były wyższe od przeciętnej w kraju, w tym najwyższe notowano w dolnośląskim (77,50 zł). Najmniej za 1 dt żyta płacono w pomorskim (50,00 zł).

W skali roku przeciętna cena **ziemniaków jadalnych późnych** na targowiskach w marcu 2017 r. była niższa o 16,1% (wobec wzrostu o 48,1% przed rokiem) i wynosiła 83,62 zł za 1 dt. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach (od 39,2% w podlaskim do 2,0% w podkarpackim). W 10 województwach średnie ceny ziemniaków były wyższe od przeciętnej w kraju. Najwięcej za ziemniaki płacono na targowiskach w zachodniopomorskim (103,44 zł za 1 dt) i warmińsko-mazurskim (100,00 zł), a najmniej w świętokrzyskim (65,22 zł za 1 dt) i podlaskim (72,51 zł).

W marcu 2017 r. za 1 kg **żywca rzeźnego wołowego** (bydła bez cieląt) w skupie płacono średnio 6,19 zł, tj. o 12,6% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen obserwowano w 13 województwach, w granicach od 20,2% w wielkopolskim do 0,3% w opolskim.

W województwie podkarpackim ceny żywca wołowego pozostały na poziomie sprzed roku, a obniżyły się w lubelskim (o 10,0%) i świętokrzyskim (o 6,7%). W 10 województwach średnie ceny skupu były wyższe od przeciętnej w kraju. Rozpiętość cen skupu za 1 kg żywca wołowego wynosiła od 6,81 zł w dolnośląskim do 5,58 zł w podkarpackim.

Przeciętna cena skupu **żywca rzeźnego wieprzowego** w marcu 2017 r. była wyższa w skali roku o 18,7% i wynosiła 4,99 zł za 1 kg. Wzrost cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 29,4% w opolskim do 13,6% w łódzkim. Średnie ceny skupu żywca wieprzowego w 7 województwach były wyższe od średniej krajowej. Rozpiętość cen skupu żywca wieprzowego za 1 kg kształtowała się od 5,41 zł w opolskim do 4,78 zł w podlaskim.

W marcu br. przeciętna cena jednego **prosięcia do dalszego chowu** w obrocie targowiskowym kształtowała się na poziomie o 20,1% wyższym niż przed rokiem i wynosiła 174,81 zł. Wzrost cen obserwowano w 7 województwach (spośród 8 badanych), w granicach od 32,4% w kujawsko-pomorskim do 1,2% w lubelskim. Mniej za prosię do dalszego chowu w ujęciu rocznym płacono w śląskim (o 8,5%). W województwie śląskim i małopolskim średnie ceny prosiąt były wyższe od przeciętnej w kraju i wynosiły odpowiednio: 233,33 zł i 207,29 zł. Najmniej za prosię płacono w lubuskim (130,00 zł).

W marcu 2017 r. średnia cena skupu **mleka krowiego** w skali roku była wyższa o 24,2% (wobec spadku o 12,5% przed rokiem) i wynosiła 131,49 zł za 100 l. Wzrost cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 34,7% w pomorskim do 15,3% w małopolskim. W 7 województwach średnie ceny skupu mleka były wyższe od przeciętnej w kraju. Rozpiętość cen skupu mleka za 100 l wynosiła od 137,51 zł w podlaskim do 118,79 zł w małopolskim.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2016 R.

W 2016 r. **dochody** ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 213668,9 mln zł, a **wydatki** 206034,4 mln zł. Wysokość łącznej nadwyżki wszystkich jednostek samorządu terytorialnego stanowiła 3,6% w relacji do uzyskanych dochodów i wyniosła 7634,4 mln zł. Podobnie jak przed rokiem gminy, miasta na prawach powiatów i powiaty zamknęły budżet nadwyżką. Również w budżetach województw dochody były większe od wydatków (wobec deficytu którym zakończył się 2015 r.).

Dochody budżetów **gmin** osiągnęły poziom 101794,8 mln zł (99,7% planu przyjętego w uchwałach rad gmin), natomiast wydatki wyniosły 98175,1 mln zł (93,6% planowanej kwoty wydatków). Wynik budżetów osiągniętych przez gminy był dodatni, wyniósł 3619,8 mln zł i stanowił 3,7% w relacji do dochodów. We wszystkich województwach odnotowano wyższe dochody niż wydatki. Nadwyżka budżetowa w relacji do dochodów ukształtowała się na poziomie od 2,8% w województwach dolnośląskim, opolskim i podkarpackim, do 5,4% w świętokrzyskim. Dochody własne w strukturze dochodów ogółem budżetów gmin stanowiły 44,3%, a subwencja ogólna z budżetu państwa – 25,9%. W poszczególnych województwach udział dochodów własnych w dochodach ogółem był zróżnicowany i wyniósł od 34,0% w województwie lubelskim do 54,8% w dolnośląskim. Największy udział subwencji ogólnej z budżetu państwa w dochodach ogółem miały budżety gmin województwa lubelskiego (31,5%), a najmniejszy – dolnośląskiego (20,3%).

Wydatki bieżące stanowiły 55,5% wydatków ogółem budżetów gmin, a wydatki majątkowe – 11,2%. Wyższy niż średnio w kraju udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem odnotowano w 7 województwach, w tym najwyższy w województwie opolskim (62,3%). Największy poziom wydatków majątkowych w wydatkach ogółem odnotowano w województwie mazowieckim (13,4%), a najniższy w świętokrzyskim (8,3%).

Dochody **miast na prawach powiatu** wykonane zostały w kwocie 74420,1 mln zł (99,9% planu według uchwał ich organów), a wydatki – 71941,5 mln zł (94,8% planu). Wynik finansowy budżetów miast na prawach powiatu był dodatni i wyniósł 2478,6 mln zł (3,4% w relacji do dochodów). Nadwyżkę odnotowano w miastach na prawach powiatu w 15 województwach; w relacji do dochodów stanowiła ona od 0,1% w województwie małopolskim do 12,5% w zachodniopomorskim. W województwie świętokrzyskim wydatki były większe niż dochody, deficyt wyniósł minus 36,4 mln zł, co stanowiło 3,2% w relacji do dochodów.

W strukturze dochodów budżetów miast na prawach powiatu dochody własne stanowiły 61,6%. Najwyższy udział dochodów własnych w dochodach ogółem miały budżety miast na

prawach powiatu województwa mazowieckiego (71,4%), natomiast w podkarpackim udział ten był najniższy (47,0%). Udział podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach wyniósł 25,1%; największy udział odnotowano w województwie mazowieckim (29,8%), a najmniejszy w podkarpackim (19,3%). Dochody z tytułu podatku od nieruchomości wyniosły 11,0% ogółu dochodów budżetów miast na prawach powiatu. Największy udział w dochodach z tego podatku odnotowały budżety miast na prawach powiatu województwa śląskiego (13,5%), a najmniejszy – mazowieckiego (9,0%).

Dotacje celowe z budżetu państwa wyniosły 10886,3 mln zł i stanowiły 14,6% dochodów ogółem budżetów miast na prawach powiatu, w tym na zadania z zakresu administracji rządowej przeznaczono 12,1% dochodów. Największy udział dotacji celowych w dochodach był w województwie lubelskim (19,7%), a najmniejszy – w mazowieckim (10,3%).

Subwencja ogólna z budżetu państwa wyniosła 14481,0 mln zł, a jej udział w dochodach budżetów miast na prawach powiatu kształtował się na poziomie 19,5% (część oświatowa, która jest częścią subwencji ogólnej, stanowiła 18,0% dochodów ogółem). Największy udział subwencji ogólnej z budżetu państwa odnotowano w województwie podkarpackim (29,1%), a najmniejszy w mazowieckim (14,0%).

Wydatki bieżące miast na prawach powiatu wyniosły 45395,5 mln zł (63,1% ogółu wydatków). W 12 województwach udział wydatków bieżących był wyższy niż średnio w kraju. Najwyższym udziałem wydatków bieżących w wydatkach ogółem charakteryzowało się województwo mazowieckie (67,5%), a najniższym wielkopolskie (58,4%).

Wydatki majątkowe budżetów miast na prawach powiatu stanowiły 8568,6 mln zł czyli 11,9% wydatków ogółem; udział ten wynosił od 7,5% w województwie warmińsko-mazurskim do 15,7% w łódzkim.

W strukturze wydatków ogółem największe wydatki poniesione zostały na oświatę i wychowanie (29,2%) oraz na pomoc społeczną (17,3%). Najwyższy udział wydatków na oświatę i wychowanie odnotowano w województwie podlaskim (37,0%), a najniższy w mazowieckim (24,9%). Na pomoc społeczną najwyższy udział wydatków przeznaczono w województwie świętokrzyskim (24,0%), a najniższy w mazowieckim (12,0%).

W 2016 r. dochody budżetów **powiatów** wyniosły 23948,3 mln zł (99,8% planu według uchwał ich organów), a wydatki 23300,6 mln zł (94,9% planu). Wynik finansowy budżetów był dodatni, wyniósł 647,7 mln zł, co stanowiło 2,8% w relacji do dochodów. We wszystkich województwach odnotowano wyższe dochody niż wydatki od 5,0% zrealizowanych dochodów w województwie podkarpackim do 0,9% w opolskim. W strukturze dochodów budżetów powiatów dochody własne stanowiły 35,4%. Najwyższy ich udział w strukturze dochodów osiągnęły powiaty województw śląskiego (41,1%) i wielkopolskiego (40,1%), natomiast najniższy warmińsko-mazurskiego (28,2%). Udział podatku dochodowego od osób fizycznych,

który należy do dochodów własnych powiatów, wyniósł średnio dla kraju 18,8%; największy udział tego podatku przypadła na budżety powiatów w województwie śląskim (26,5%), a najmniejszy w warmińsko-mazurskim (13,1%).

Dotacje celowe z budżetu państwa wyniosły 3950,0 mln zł i stanowiły 16,5% dochodów ogółem budżetów powiatów, w tym zadania z zakresu administracji rządowej stanowiły 11,2% dochodów powiatów. Największy udział dotacji celowych z budżetu państwa w dochodach budżetów omawianych jednostek był w województwie świętokrzyskim (19,3%), a najmniejszy w wielkopolskim (14,2%).

Subwencja ogólna z budżetu państwa dla powiatów wyniosła 10228,9 mln zł, a jej udział w dochodach budżetów powiatów kształtował się na poziomie 42,7%, z czego większość przypadła na oświatę (7822,8 mln zł). W województwie warmińsko-mazurskim subwencja ogólna stanowiła najwyższy udział (49,9%) w dochodach ogółem, z kolei najniższy udział odnotowano w województwie śląskim (38,5%).

Wydatki bieżące powiatów wyniosły 17445,0 mln zł i stanowiły 74,9% wydatków ogółem. W 11 województwach udział wydatków bieżących był wyższy niż średnio w kraju. Udział wydatków bieżących w strukturze wydatków ogółem był najwyższy w powiatach województwa lubuskiego (79,4%), a najniższy mazowieckiego (69,4%).

Wydatki majątkowe budżetów powiatów wynosiły 2998,2 mln zł i stanowiły 12,9% wydatków ogółem. Udział tych wydatków kształtował się od 9,1% w województwie lubuskim do 19,7% w podlaskim.

Największe wydatki budżetów powiatów przypadły na oświatę i wychowanie (30,1% wydatków ogółem) oraz pomoc społeczną (16,4%). Najwyższy udział wydatków na oświatę i wychowanie odnotowano w województwie małopolskim (32,9%), a najniższy w podlaskim (23,2%). Natomiast na pomoc społeczną najwięcej wydatków poniesiono w województwie lubuskim (20,6%), a najmniej w podlaskim (12,7%).

Dochody budżetów **województw** w 2016 r. wyniosły 13505,6 mln zł (97,7% planu według uchwał sejmików wojewódzkich), natomiast wydatki 12617,4 mln zł (90,1% planu). Wynik finansowy budżetów województw był dodatni i wyniósł 888,3 mln zł, stanowiło 7,0% w relacji do dochodów. W 15 województwach dochody były wyższe niż wydatki, nadwyżka stanowiła od 1,7% dochodów w śląskim do 16,9% w podkarpackim. W województwie małopolskim odnotowano ujemny wynik budżetu – minus 46,6 mln zł, stanowiący 4,4% w relacji do dochodów.

W strukturze dochodów budżetów województw, dochody własne stanowiły 53,4% dochodów ogółem (7205,4 mln zł). W poszczególnych województwach udział dochodów własnych w dochodach ogółem był zróżnicowany i stanowił od 28,8% w województwie opolskim do 82,3% w mazowieckim.

Dotacje celowe z budżetu państwa wyniosły 1606,9 mln zł i stanowiły 11,9% dochodów ogółem budżetów województw. Największy udział dotacji celowych odnotowano w województwie dolnośląskim (21,1%), a najmniejszy – w śląskim (4,6%).

Subwencja ogólna z budżetu państwa wyniosła 1964,9 mln zł, tj. 14,6% dochodów ogółem budżetów województw. Najwyższy udział subwencji ogólnej w dochodach odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (30,1%), a najniższy – w mazowieckim (4,0%).

Wydatki bieżące województw wyniosły 4793,7 mln zł, tj. 38,0% wydatków ogółem. Największy udział wydatków bieżących odnotowano w województwie podkarpackim (51,0%), a najmniejszy – w opolskim (27,7%). W 2016 r. na finansowanie wydatków z działu transport i łączność przeznaczono 39,9% wydatków z budżetów województw. Największy udział tych wydatków wykazano w województwie opolskim (56,7%), natomiast najmniejszy w podlaskim (29,5%).

Wydatki majątkowe stanowiły przeciętnie 26,2% ogółu wydatków budżetów województw. W poszczególnych województwach udział tych wydatków wyniósł od 17,6% w mazowieckim do 47,6% w opolskim.